

**UCHWAŁA NR XLI/289/2024
RADY POWIATU W KAMIENIU POMORSKIM
z dnia 7 marca 2024 r.**

w sprawie zmiany Uchwały Nr XL/279/2023 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023-2030”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 ze zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),

Rada Powiatu w Kamieniu Pomorskim uchwala, co następuje:

§ 1. Zmienia się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023 - 2030” stanowiącą załącznik do Uchwały Nr XL/279/2023 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023-2030” w ten sposób, że załącznik otrzymuje brzmienie, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kamieniu Pomorskim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Sebastian Mamzer

**UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XLI/289/2024
RADY POWIATU W KAMIENIU POMORSKIM
z dnia 7 marca 2024 r.**

w sprawie zmiany Uchwały Nr XL/279/2023 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 21 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023-2030”.

Rada Powiatu w Kamieniu Pomorskim w dniu 21 grudnia 2023 r. podjęła Uchwałę Nr XL/279/2023 w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023-2030”.

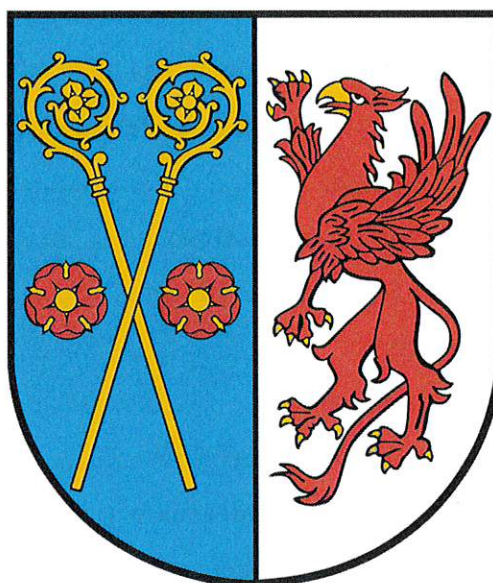
Wojewoda Zachodniopomorski w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania nadzorczego w stosunku do w/w uchwały wskazał, że w dokumencie nie uwzględniono wprost przepisów zmieniających z dniem 30 października 2022r. ustawę o pomocy społecznej tj.: art. 16b ust 2, oraz art. 16 ust. 3.

Mając na uwadze powyższe dokonano zmian w dokumencie poprzez:

- a) rozszerzenie punktu I.2. o Krajowe regulacje prawne związane z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2023-2030,
- b) dodanie w pkt III ppkt 4 - Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych,
- c) zweryfikowanie i zmianę nazwy pkt II z „Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach powiatu kamieńskiego” na „Diagnoza sytuacji społecznej - struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach powiatu kamieńskiego”,
- d) zweryfikowanie i zmianę nazwy pkt III z „Pomoc społeczna w powiecie kamieńskim” na „Diagnoza sytuacji społecznej – pomoc społeczna w powiecie kamieńskim”,
- e) zweryfikowanie i zmianę nazwy pkt IV z „Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w powiecie kamieńskim. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń pomocy społecznej” na „Diagnoza sytuacji społecznej – przyczyny kwalifikujące do świadczeń pomocy społecznej”,
- f) wprowadzenie zmian w pkt V ppkt 3 poprzez wprowadzenie nowej treści w brzmieniu „Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej”,
- g) wprowadzenie zmian w pkt V strategii polegającej na przesunięciu ppkt 3 - Prognoza zmian społeczno – demograficznych w zakresie realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 zagrożenia dla realizacji Strategii na ppkt 4,
- h) przesunięcie ppkt 4 w pkt V - Ramy finansowe Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 na ppkt 5

W związku z powyższym zachodzi konieczność podjęcia niniejszej uchwały.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030

Kamień Pomorski 2023 r.

Spis treści:

Wprowadzenie.....	5
I. Podstawy formalne tworzenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2021-2030.	6
I.1. Zgodność Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim z innymi, nadrzędnymi dokumentami strategicznymi.	7
I.1.1 Międzynarodowe dokumenty strategiczne.	7
I.1.2. Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym.	9
I.1.3. Dokumenty strategiczne województwa zachodniopomorskiego.	14
I.1.4. Dokumenty strategiczne powiatu kamieńskiego.	17
I.2. Krajowe regulacje prawne związane z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.	18
II. Diagnoza sytuacji społecznej – struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach powiatu kamieńskiego.	25
II.1. Demografia mieszkańców powiatu kamieńskiego.	26
II.2. Prognoza demograficzna dla powiatu kamieńskiego.	30
II.3. Oświata w powiecie kamieńskim.	31
II.4. Ochrona zdrowia w powiecie kamieńskim.	36
II.5. Organizacje pozarządowe w powiecie kamieńskim.	37
III. Diagnoza sytuacji społecznej – pomoc społeczna w powiecie kamieńskim.	38
III.1. Charakterystyka systemu pomocy społecznej w powiecie kamieńskim.	41
III.1.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.	41
III.1.2. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim.	45
III.1.3. Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim.	49
III.1.4. Dom Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim.	52
III.1.5. Środowiskowy Dom Samopomocy.	54
III.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej.	56
III.2. System pieczy zastępczej i jednostki wspierania rodziny.	61
III.3. Realizacja zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.	71
III.4. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych.	74
IV. Diagnoza sytuacji społecznej – przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.	79

IV.1. Długotrwała lub ciężka choroba.....	82
IV.2. Bezrobocie.	83
IV.3. Niepełnosprawność.	85
IV.4. Ubóstwo.	87
IV.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.	88
IV.6. Potrzeba ochrony macierzyństwa.....	92
IV.7. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania.	93
IV.8. Przemoc w rodzinie.....	94
IV.9. Problemy ludzi starszych.	96
IV.10. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminach powiatu kamieńskiego.	97
V. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 – część programowa.	99
Cel strategiczny I. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie kamieńskim.	101
Cel strategiczny II. Wspieranie i aktywizacja osób z niepełnosprawnością i osób starszych w powiecie kamieńskim.	103
Cel strategiczny III: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.	107
Cel strategiczny IV: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie kamieńskim.	110
Cel strategiczny V: Wzrost skuteczności wsparcia udzielanego mieszkańcom powiatu kamieńskiego oraz rozwijanie dialogu społecznego.	111
V.1. Realizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023-2030.....	114
V.2. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu kamieńskiego.....	129
V.3. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej. .	130
V.4. Prognoza zmian społeczno – demograficznych w zakresie realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 zagrożenia dla realizacji Strategii.	133
V.5. Ramy finansowe Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.....	136
Spis rysunków:	138

Spis tabel:	138
-------------------	-----

Wprowadzenie

Przedstawiona *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest identyfikacja i ukazanie problemów społecznych występujących w powiecie kamieńskim oraz podjęcie próby wskazania metod ich rozwiązania, zgodnie z możliwościami, wynikającymi z zadań nałożonych na samorząd powiatowy. Strategia stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów. Poszukiwanie efektywnych sposobów rozwiązywania problemów społecznych powinno uwzględniać fakt, że problemy społeczne nie są odosobnione - wystąpienie jednego problemu inicjuje powstanie kolejnych. W związku z powyższym niezbędne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Najważniejszym zadaniem jest stworzenie kompleksowej (holistycznej) współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej w zakresie minimalizacji tych negatywnych zjawisk. Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych a zwłaszcza: interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne; asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu; kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty; oraz partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji. *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* składa się z siedmiu zasadniczych części. **Pierwsza** przedstawia podstawy formalne tworzenia *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* i określa umocowania prawne niniejszej Strategii w kontekście dokumentów nadrzędnych. **Druga** część ukazuje specyfikę społeczności lokalnej i ma na celu prezentację podstawowych informacji o powiecie, ludności, gospodarce, edukacji, służbie zdrowia i organach zapewniających bezpieczeństwo na terenie powiatu. W części **trzeciej** scharakteryzowano system pomocy społecznej w powiecie kamieńskim. **Czwarty** rozdział strategii zawiera opis realizacji zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie kamieńskim. **Piąta i szósta** część stanowi diagnozę

problemów społecznych powiatu kamieńskiego, opracowanych na podstawie analizy źródeł zastanych. **Siódma** część określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i jej ewaluacji. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej realizowanych na terenie powiatu kamieńskiego.

I. Podstawy formalne tworzenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2021-2030.

W tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych zasadniczą podstawę prawną stanowi Konstytucja RP i ustawy krajowe, które wyznaczają cele i kierunki działań w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych oraz w profilaktyce ich występowania. Dla większości problemów społecznych przyjęte są odrębne ustawy regulujące kluczowe kwestie dotyczące kompetencji podmiotów publicznych i procedur działania w walce z niekorzystnymi zjawiskami, np. przemocą w rodzinie, alkoholizmem, narkomanią, niskim poziomie zatrudnienia (w tym zatrudnienia socjalnego oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych), wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Wśród głównych ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r., (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1526),
- ✓ Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40),
- ✓ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901) wraz z aktami wykonawczymi,
- ✓ Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1426),
- ✓ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r., (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),

- ✓ Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 100),
- ✓ Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. wraz z aktami wykonawczymi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 165),
- ✓ Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. wraz z aktami wykonawczymi, (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939),
- ✓ Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r., (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2241),
- ✓ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. wraz z aktami wykonawczymi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 571)
- ✓ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r., (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 735)
- ✓ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).

Najważniejsze programy oraz kierunki planowanych działań zawarte w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* są zgodne i skorelowane z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, na poziomie kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. W poniższej części zaprezentowano opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią podstawę i odniesienie do tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

I.1. Zgodność Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim z innymi, nadrzędnymi dokumentami strategicznymi.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 jest spójna z następującymi dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej, przygotowanymi na poziomie: krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

I.1.1 Międzynarodowe dokumenty strategiczne.

- ✓ **Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030.**

Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, przyjęta została w dniu 25 września 2015 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Stanowi ona plan transformacji w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla ludzkości, tj.: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo, mając na celu wyeliminowanie ubóstwa i głodu, ochronę planety przed degradacją oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu; zapewnienie wszystkim ludziom możliwości korzystania z dobrodziejstw dostatniego i satysfakcjonującego życia oraz to, aby postęp gospodarczy, społeczny i technologiczny przebiegał w zgodzie z naturą; wspieranie pokojowego, sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa, wolnego od lęku i przemocy oraz mobilizowanie środków do wdrożenia Agendy 2030 przy udziale wszystkich krajów, interesariuszy i obywateli. W ramach Agendy określono 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Z punktu widzenia polityki społecznej istotne są cele odnoszące się do eliminacji ubóstwa i głodu, zapewnienia wszystkim ludziom zdrowego życia oraz edukację wysokiej jakości, osiągnięcia równości płci, uczynienia miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi i stabilnymi, a także budowy na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu.

✓ **Europejski Zielony Ład.**

W grudniu 2019 roku Komisja Europejska przyjęła Strategię w sprawie *Europejskiego Zielonego Ładu*. To nowe podejście zakłada przekształcenie Europy do 2050 roku w neutralne klimatycznie, sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo o nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, w której „wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych”. Rok później unijni przywódcy zaaprobowali nowy wiążący cel polityki klimatycznej, zakładający ograniczenie do 2030 roku unijnych emisji netto gazów cieplarnianych o co najmniej 55% w porównaniu z poziomem z roku 1990. Ten nowy, ambitny cel będzie musiał znaleźć odzwierciedlenie w działaniach z dziedziny środowiska, energetyki, transportu, przemysłu, budownictwa, rolnictwa i szeregu innych. W związku z tym, na szczeblu unijnym przyjmowane są dokumenty doprecyzowujące ramy instytucjonalne, prawne i finansowe EZŁ, w tym m.in.: Mechanizm sprawiedliwej transformacji – wprowadzany, aby finansowo i technicznie wesprzeć regiony, które w największym stopniu ucierpią w wyniku przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną. Zakłada on m.in. poszerzanie możliwości zatrudnienia i zmiany kwalifikacji, zwiększanie energooszczędności mieszkań i zwalczanie ubóstwa energetycznego, uatrakcyjnianie dla

inwestorów przejścia na technologie niskoemisyjne, zapewnianie wsparcia finansowego i inwestowanie w badania i innowacje, inwestowanie w nowe zielone miejsca pracy, zrównoważony transport publiczny, łączność cyfrową i ekologiczną infrastrukturę energetyczną.

I.1.2. Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym.

✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.

Na szczeblu krajowym istotne znaczenie ma Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Główny cel tego dokumentu stanowi poprawa jakości życia Polaków, przy czym jakość życia jest tu rozumiana kompleksowo jako dobrostan w różnych obszarach życia: długości życia w ogóle, długości życia w zdrowiu, większej satysfakcji z wykonywania pracy, lepszych warunków łączenia kariery zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym, sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego nastawionej na pomoc, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia, dostępności dóbr i usług publicznych bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania, otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym, bezpieczeństwa dochodów na starość, środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków krajobrazowych, naturalnego stanu otoczenia oraz żywności, udziału w kulturze, poczucia satysfakcji z życia. Osiąganie wskazanego celu będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku i stanowi kluczowy dokument państwa polskiego w obszarze średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia wyznacza cele polityki rozwoju do roku 2020, z perspektywą do roku 2030. Zawarte w Strategii rekomendacje dla polityk publicznych stanowią podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym w obszarze rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym. Celem głównym SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym

wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cele szczegółowe:

- ✓ Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: reindustrializacja, rozwój innowacyjnych firm, małe i średnie przedsiębiorstwa, kapitał dla rozwoju, ekspansja zagraniczna);
- ✓ Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: spójność społeczna, rozwój zrównoważony terytorialnie);
- ✓ Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE).

✓ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.**

Podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa stanowi Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Przewidziano w niej rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze, przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe. Jednym z celów Strategii jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (są to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

✓ **Strategia Rozwoju Usług Społecznych.**

Z punktu widzenia polityki społecznej istotnym dokumentem jest Strategia Rozwoju Usług Społecznych została przyjęta w dniu 7 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- ✓ zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
 - ✓ zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
 - ✓ włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
 - ✓ stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - ✓ stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.
- ✓ **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030**

W dniu 13 września 2021 roku Rada Ministrów przyjęła Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030. Priorytety określone w dokumencie koncentrują się na zagadnieniach takich jak usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu; wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej; a także wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz wsparcie integracji na rynku pracy.

- ✓ **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.**

Istotnym dokumentem jest również Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, którego cel główny brzmi: „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności

publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego”. Jest on realizowany poprzez cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
- 2) Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 3) Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
- 4) Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

W świetle Programu uwolnienie potencjału sektora ekonomii społecznej i solidarnej wymaga podjęcia skoordynowanych działań, dzięki którym rozwijać się będą cechy podmiotów działających w sektorze, takie jak zdolność do aktywizacji i reintegracji traktowanych podmiotowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; koncentracja na potrzebach społeczności lokalnych oraz bazowanie na ich zasobach; działania na rzecz dobra wspólnego przez m.in. realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego; a także samodzielność, samopomoc i samowystarczalność. Aspekty te są ważne i w związku z tym niejednokrotnie przywoływane również w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

✓ Program rządowy Dostępność Plus 2018-2025.

Istotna jest również implementacja na szczeblu powiatowym rozwiązań przewidywanych w ramach Programu rządowego Dostępność Plus 2018-2025, ustanowionego Uchwałą nr 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 r. Jego główny cel stanowi poprawa dostępności przestrzeni publicznej, produktów i usług w głównych obszarach wsparcia takich jak architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja i usługi. Dostępność dotyczy w szczególności osób na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się; osób niewidomych i słabo widzących, osób głuchych i słabo słyszących, osób głuchoniewidomych, osób z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, osób starszych i osłabionych chorobami, kobiet w ciąży, osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego) oraz osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci).

✓ **Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność.**

W obszarze polityki senioralnej na uwagę zasługuje Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność, przyjęta Uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze). Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

✓ **Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030.**

Obszar wsparcia osób z niepełnosprawnościami również opiera się obecnie na dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030, przyjęta w dniu 16 lutego 2021 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument składa się z ośmiu priorytetów, takich jak niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, budowanie świadomości oraz koordynacja. W ich ramach planowane są takie działania jak np. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym, przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji, wczesna pomoc, edukacja włączająca, aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami,

zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności, dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia, profilaktyka i leczenie w obszarze zdrowia psychicznego oraz środowiskowy system wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego i inne.

✓ **Strategia Demograficzna 2040**

Strategia Demograficzna 2040 to kompleksowe opracowanie, którego założenia odnoszą się do niekorzystnych trendów demograficznych w Polsce. Dokument koncentruje się na obszarze dzietności, ze względu na szczególne znaczenie tej problematyki dla przeciwdziałania starzeniu się społeczeństwa oraz spadkowi liczby ludności. Cel główny Strategii Demograficznej 2040 to wyjście z „pułapki niskiej dzietności” i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń. Część strategiczna dokumentu została poprzedzona rozbudowaną diagnozą, w której zidentyfikowano wyzwania dla rozwoju demograficznego Polski: 1. Przeciwdziałanie obniżaniu standardu życia rodziny wraz z urodzeniem kolejnych dzieci. 2. Zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodzin. 3. Ułatwianie łączenia pracy z opieką nad dziećmi. 4. Podniesienie jakości edukacji. 5. Poprawa stanu zdrowia Polaków. 6. Zwiększanie kapitału społecznego, w tym wzmacnianie więzi rodzinnych. 7. Rozwój infrastruktury i usług przyjaznych rodzinie. 8. Efektywniejsze wykorzystanie potencjału samorządów terytorialnych i organizacji sektora obywatelskiego. 9. Przeciwdziałanie nierównościom regionalnym. 10. Zapewnienie stabilnych, spójnych i efektywnych polityk publicznych. W strategii określono dziesięć obszarów najsilniej wpływających na powstanie i funkcjonowanie rodzin, budowanie otoczenia przyjaznego rodzinie oraz stworzenie powiązania i koordynacji działań na wszystkich szczeblach prowadzenia polityk publicznych powiązanych z demografią, a także współpracę z partnerami społecznymi. Przedstawiono dwanaście kierunków interwencji w ramach trzech celów szczegółowych, w perspektywie do 2040 roku. Określono trzy cele szczegółowe:

- ✓ Wzmocnienie rodziny
- ✓ Znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci
- ✓ Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk.

I.1.3. Dokumenty strategiczne województwa zachodniopomorskiego.

✓ **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030**

W województwie zachodniopomorskim dokumentem kluczowym dla problematyki społecznej jest Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030, przyjęta uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 28 czerwca 2019 roku. Misją polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim jest „Pomorze Zachodnie – lider niebieskiego i zielonego wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców”. Celami strategicznymi Strategii Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2030 są:

1. Otwarta Społeczność – wyróżniono następujące cele rozwojowe:

- 1.1. wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny;
- 1.2. włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu;
- 1.3. rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.

2. Dynamiczna Gospodarka – wyróżniono następujące cele rozwojowe:

- 2.1. rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje;
- 2.2. wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu;
- 2.3. udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.

3. Sprawny Samorząd – wyróżniono następujące cele rozwojowe:

- 3.1. rozwój głównych ośrodków miejskich;
- 3.2. rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych;
- 3.3. zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury;
- 3.4. zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych;
- 3.5. wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.

4. Partnerski Region – wyróżniono następujące cele rozwojowe:

- 4.1. wzmocnienie pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego;
- 4.2. rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską;
- 4.3. wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego towarzyszy 10 dokumentów o charakterze programowym, tzw. polityk rozwoju województwa zachodniopomorskiego, w tym:

Polityka rynku pracy – najważniejsze wyzwania:

- ✓ poprawa warunków sprzyjających aktywności zawodowej mieszkańców województwa,

- ✓ wsparcie przedsiębiorców w procesie adaptacji do zmieniających się warunków gospodarczych oraz utrzymania wysokiego poziomu wykorzystania regionalnych zasobów kapitału ludzkiego,
- ✓ stymulowanie procesów sprzyjających włączeniu społecznemu.

Polityka kapitału oraz spójności społecznej – najważniejsze wyzwania:

- ✓ umiejętne pobudzanie i ukierunkowanie zmiany społecznej, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju społecznego i dążenia do wyrównywania warunków życia w poszczególnych częściach regionu,
- ✓ rozwijanie współpracy i innowacyjności w zakresie dostarczanych przez JST usług Społecznych

Polityka kulturalna – strategicznym priorytetem polityki kulturalnej Województwa Zachodniopomorskiego jest stały rozwój intelektualny i cywilizacyjny społeczności Pomorza Zachodniego oraz systematyczny wzrost potencjału kulturalnego regionu. W szczególności oznacza to dążenie do:

- ✓ wzmocnienia pozycji Pomorza Zachodniego, jako istotnego regionu na mapie kulturalnej Polski,
- ✓ wykorzystania unikalnego położenia geograficznego i kulturowego regionu, wykraczającego poza granice województwa (Euroregion Pomerania, region bałtycki),
- ✓ zachowania i rozwijania unikalnego środowiska kulturowego,
- ✓ wyznaczenia kierunków rozwoju sektora kultury w regionie,
- ✓ kreowania/inicjowania działań wychowujących przyszłych odbiorców oferty kulturalnej,
- ✓ pobudzania i rozwijania aktywnego udziału w kulturze.

Polityka edukacyjna – polityka w obszarze edukacji dąży do wypracowania i wdrożenia porozumienia podmiotów i środowisk zaangażowanych pośrednio i bezpośrednio w procesy edukacyjne skutkującego podniesieniem prestiżu edukacji formalnej i nieformalnej, wypracowaniem i wprowadzeniem w życie lokalnych strategii edukacyjnych i ich otoczenia finansowo – administracyjnego w formule kontraktów edukacyjnych, niwelowaniem wykluczeń i wyrównywaniem dostępu do edukacji na obszarze całego województwa. Szczególne natężenie potrzeb w tej dziedzinie cechuje obszary wiejskie, w szczególności dotknięte problemem trwałej dysfunkcji rozwojowej w wyniku likwidacji państwowych gospodarstw rolnych i utrzymujących się negatywnych następstw tego procesu.

Uwzględniając te uwarunkowania działalność samorządu regionalnego dąży do uzyskania możliwie wysokich standardów dostępności oferty edukacyjnej wysokiej jakości oraz upowszechniania najlepszych wzorców i metod postępowania na obszarze całego województwa.

Polityka ochrony zdrowia – głównym celem polityki ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego jest poprawa stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa.

✓ **Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2027 – „Region dla Rodziny”,**

Program zakłada następujące cele:

1. wzmocnienie rodziny w województwie zachodniopomorskim poprzez rozwój usług społecznych wzmacniających rodzinę, wsparcie samorządów lokalnych we wdrażaniu działań na rzecz rodziny, promowanie wartości, relacji i więzi w rodzinie oraz rozwój sieci partnerskiej na rzecz Zachodniopomorskiej Karty Rodziny i Karty Seniora;
2. rozwój systemu pieczy zastępczej zgodny z ideą deinstytucjonalizacji poprzez rozwój usług na rzecz osób przebywających i opuszczających system pieczy zastępczej, wsparcie samorządów we wdrażaniu i koordynowaniu deinstytucjonalizacji w obszarze pieczy zastępczej i wsparcie kadry podmiotów systemu pieczy zastępczej i adopcji.

I.1.4. Dokumenty strategiczne powiatu kamieńskiego.

Najistotniejszymi dokumentami lokalnymi, które wpływają na kształt Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 są następujące programy społeczne:

1. **Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2021-2023.**
2. **Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2020-2025.**
3. **Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 – 2030,**
4. **Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021 – 2025.**

I.2. Krajowe regulacje prawne związane z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „*opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*”. Ten akt prawny nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i realizacji terytorialnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Kompleksowa strategia obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, które powinny przyczynić się do lepszego funkcjonowania społeczności lokalnej, a w konsekwencji poprawy warunków życia mieszkańców danej społeczności lokalnej. Ustawa precyzuje ponadto, w art. 16b pkt 2, elementy, które musi zawierać strategia. Są to:

1) diagnoza sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognoza zmian w okresie objętym strategią,

3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z pkt 3 powyższego artykułu Strategia opracowana przez gminę i powiat określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Oprócz wspomnianych aktów prawnych, biorąc pod uwagę szerokie rozumienie polityki społecznej, uwzględniające elementy społecznego zabezpieczenia dochodu (np. ubezpieczenia społeczne, pomoc społeczną, świadczenia rodzinne), a także instrumenty z zakresu prawa pracy i zatrudnienia, edukacji, ochrony zdrowia, opieki długoterminowej, usług socjalnych i innych, przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym, powiat realizuje określone zadania publiczne. Szczegółowe zadania dotyczące pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Pomoc społeczną w skali powiatu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczą wyspecjalizowane instytucje tj. ośrodki pomocy społecznej podległe władzom gmin oraz od 01.01.1999 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - jednostka podległa władzom powiatu. Ustawa przypisuje tym instytucjom określone kompetencje w postaci zadań własnych samorządu gminnego i powiatowego oraz zadań zleconych samorządom przez administrację rządową. Pełna realizacja tych zadań jest możliwa tylko w partnerskim współdziałaniu z otoczeniem tj. oświatą, służbą zdrowia, Powiatowym Urzędem Pracy, sądem, policją, prokuraturą, kościołami. Zależy też od aktywności społecznej przejawiającej się np. w inicjatywach, istnieniu i działaniu organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej.

Do podstawowych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej należy:

- ✓ opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- ✓ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- ✓ przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

- ✓ pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze dla młodocianych, mających braki w przystosowaniu się;
- ✓ pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem (Dz.U.2023 poz. 901);
- ✓ prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- ✓ prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ✓ prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- ✓ udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- ✓ szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- ✓ doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- ✓ podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- ✓ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- ✓ sporządzanie, zgodnie z art. 16a Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- ✓ utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- ✓ pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której 13 mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ✓ prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ✓ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- ✓ udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Zadania powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:

Zadania obejmujące zakres pomocy osobom niepełnosprawnym określone zostały w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Należą do nich:

- ✓ opracowywanie i realizacja zadań zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
 - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych:
- ✓ współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów;
- ✓ udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- ✓ podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;

- ✓ opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- ✓ finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
- ✓ dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
 - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika;
- ✓ zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;
- ✓ dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
- ✓ pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;
- ✓ przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a i art. 26g;
- ✓ realizacja zadań, o których mowa w art. 26, art. 26d i art. 26e;
- ✓ zlecanie zadań zgodnie z art. 36 zlecanie zadań zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Do zlecanie zadań, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2023 poz. 571)

- ✓ kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;
- ✓ współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;
- ✓ doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
- ✓ współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Zadania powiatu z ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie określa ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2240) Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

1) w zakresie dostępności architektonicznej:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100)
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

2) w zakresie dostępności cyfrowej – wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych; (Dz.U.2023 poz. 82).

3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach

komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,

d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

Zadania powiatu obejmujące zakres pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie określone zostały między innymi w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Należą do nich:

- ✓ opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ✓ opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- ✓ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

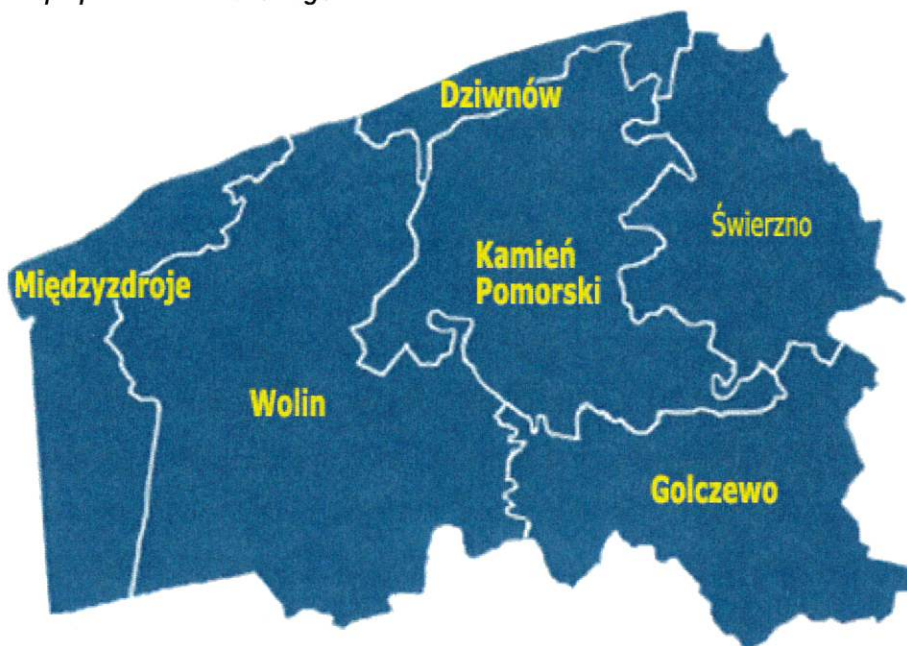
- ✓ tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

- ✓ opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

II. Diagnoza sytuacji społecznej – struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach powiatu kamieńskiego.

Powiat kamieński położony jest na wyspie Wolin, Wybrzeżu Trzebiatowskim i Równinie Gryfickiej w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. W skład powiatu kamieńskiego wchodzi pięć gminy miejsko-wiejskich: Kamień Pomorski, Dziwnów, Golczewo, Międzyzdroje i Wolin oraz jedna gmina wiejska: Świerzno. Powiat zajmuje łączną powierzchnię 1 003,44 km². Powiat kamieński posiada korzystne położenie geograficzne, na krzyżujących się ważnych szlakach komunikacyjnych. Od zachodu graniczy z powiatem grodzkim Świnoujście oraz poprzez Zalew Szczeciński z powiatem polickim, od południa z powiatem goleniowskim, a od wschodu z powiatem gryfickim, północną granicę powiatu kamieńskiego wyznacza Morze Bałtyckie. Ziemia Kamieńska charakteryzuje się najwyższym w kraju wybrzeżem klifowym, z szerokimi piaszczystymi plażami, łączy się z wodami Zalewu Szczecińskiego. Obszary prawnie chronione, posiadające dużą wartość przyrodniczą zajmują 9615,9 ha, co daje 9,6% powierzchni powiatu kamieńskiego. Większość zajmowana jest przez Woliński Park Narodowy. Na terenie Wolińskiego Parku Narodowego, który powstał na najpiękniejszej i najstarszej części wyspy Wolin znajduje się wiele lasów oraz polodowcowych jezior. Obecność tych walorów pozwala na rozwój różnorodnych form wypoczynku, w tym agroturystyki i turystyki kwalifikowanej. Ponadto na terenie powiatu kamieńskiego zarejestrowano ogółem 103 pomniki przyrody. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 27685,6 ha – 27,1% lesistości powiatu. Obszar powiatu kamieńskiego jest miejscem o wysokich walorach historycznych i krajobrazowych (Wolin, Kamień Pomorski). Niezdegradowane i czyste tereny rolne stanowią podstawę upraw ekologicznych. Użytki rolne na terenie powiatu wynoszą ogółem 42,1%. Liczba rzek w powiecie: 9, liczba jezior: 11.

Rysunek 1. Mapa powiatu kamieńskiego.

II.1. Demografia mieszkańców powiatu kamieńskiego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec grudnia 2021 roku powiat kamieński zamieszkiwało 44 795 osób. Wśród mieszkańców powiatu nieznacznie przeważały kobiety 22 903 osób, co stanowiło 51,1% wszystkich mieszkańców powiatu. Liczba mężczyzn mieszkających w powiecie to 21 892. Gęstość zaludnienia powiatu kamieńskiego jest bardzo niska. Mieszkańcy powiatu kamieńskiego zamieszkują na obszarze 1003 km², co oznacza, że na 1 km² przypadają średnio 44 osoby. Powiat kamieński charakteryzuje się stabilnością pod względem stanu ludności i ma typową strukturę płciową. Na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet, co oznacza, że w stosunku do województwa (106) i kraju (107), zachowuje równowagę płci. Największa liczba mieszkańców powiatu kamieńskiego mieszka w gminie Kamień Pomorski – 13 666 oraz w gminie Wolin 11 756 osób, co stanowi odpowiednio 30,5% oraz 26,2% ogółu mieszkańców powiatu kamieńskiego. Relatywnie duża grupa mieszkańców powiatu kamieńskiego mieszka na terenie gminy Międzyzdroje – 6 111 osób (13,7% ogółu mieszkańców powiatu) oraz w gminie Golczewo – 5 569 osób – 12,4% spośród wszystkich mieszkańców powiatu kamieńskiego. Największa gęstość zaludnienia występuje w gminie Dziwnów, natomiast najmniejsza w gminie Świerzno. Liczba ludności w skali całego powiatu kamieńskiego w ostatnim roku niestety

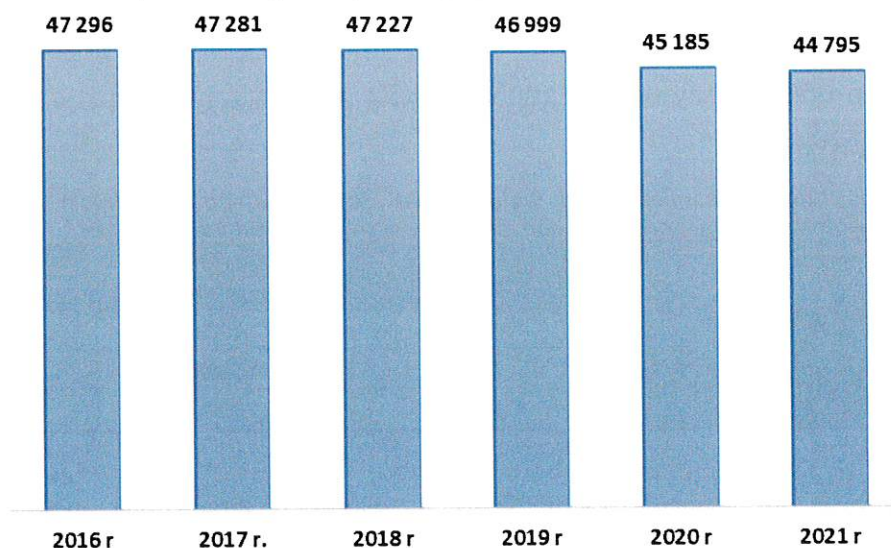
z malała. Spadek liczby ludności był największy w gminie Dziwnów. Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych gmin powiatu kamieńskiego zamieszczono w Tabeli nr 1.

Tabela 1. Charakterystyka demograficzna gmin powiatu kamieńskiego na koniec 2021 roku. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańc ów w powiecie	Liczba kobiet	Ludność na 1 km ²	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców
Dziwnów – gmina miejsko – wiejska	3 662	8,2%	2 041	93	-14,8
Golczewo – gmina miejsko – wiejska	5 569	12,4%	2 923	32	-3,4
Kamień Pomorski – gmina miejsko – wiejska	13 666	30,5%	7 383	66	-12,1
Międzyzdroje – gmina miejsko – wiejska	6 111	13,7%	3 467	53	-11,0
Świerzno – gmina wiejska	4 031	9,0%	2 113	29	-4,5
Wolin – gmina miejsko – wiejska	11 756	26,2%	6 144	36	-5,3
powiat kamieński	44 795	100,00%	24 071	44	-8,6

W ostatnich latach liczba ludności powiatu kamieńskiego nieznacznie zmniejsza się, co związane jest z procesami migracyjnymi oraz ujemnym przyrostem naturalnym. W porównaniu do danych z 2020 roku liczba ludności zmniejszyła się o 390 osób. Natomiast w odniesieniu do 2016 roku liczba mieszkańców powiatu kamieńskiego zmniejszyła się o 2 501 osób, co stanowi procentowy spadek liczby mieszkańców wynoszący 5,3%.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców powiatu kamieńskiego w latach 2016 – 2021 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

Porównując liczbę ludności w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016 – 2021, należy stwierdzić, iż spadek liczby ludności odnotowano na terenie każdej z gmin powiatu kamieńskiego. Największy spadek liczby ludności w analizowanym okresie odnotowano w gminie Kamień Pomorski. Szczegółowe zmiany w liczbie ludności w analizowanym okresie przedstawia Tabela nr 2.

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016 – 2021.
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Dziwnów – gmina miejsko – wiejska	4 003	4 003	3 982	3 957	3 717	3 662
Golczewo – gmina miejsko – wiejska	5 925	5 906	5 906	5 871	5 588	5 569
Kamień Pomorski – gmina miejsko – wiejska	14 299	14 354	14 393	14 377	13 834	13 666
Międzyzdroje – gmina miejsko – wiejska	6 530	6 528	6 504	6 452	6 179	6 111
Świerzno – gmina wiejska	4 291	4 270	4 226	4 227	4 049	4 031
Wolin – gmina miejsko – wiejska	12 248	12 220	12 216	12 115	11 818	11 756
powiat kamieński	47 296	47 281	47 227	46 999	45 185	44 795

Struktura wiekowa ludności w powiecie kamieńskim na koniec 2021 roku przedstawiała się następująco: 16,2% mieszkańców należało do grupy osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), 58,2% to grupa osób w wieku produkcyjnym (18-60 lub 65 lat, w zależności od płci), a 25,6% zaliczało się do grupy osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lub 65 lat). Przekrój wiekowy ludności zamieszkującej powiat kamieński różni się nieznacznie od struktury wiekowej mieszkańców całego województwa zachodniopomorskie.

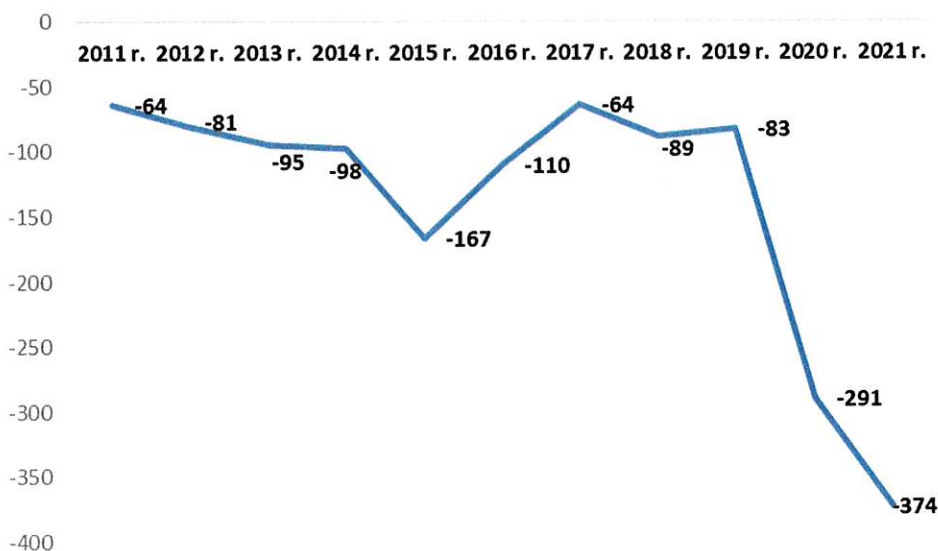
Wśród mieszkańców powiatu notuje się mniejszy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym niż w województwie zachodniopomorskim.

Tabela 3. Ludność powiatu kamieńskiego, województwa dolnośląskiego oraz Polski według kategorii
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

	powiat kamieński	województwo zachodniopomorskie	Polska
w wieku przedprodukcyjnym	16,2%	17,4%	18,2%
w wieku produkcyjnym	58,2%	58,8%	59,2%
w wieku poprodukcyjnym	25,6%	23,8%	22,6%

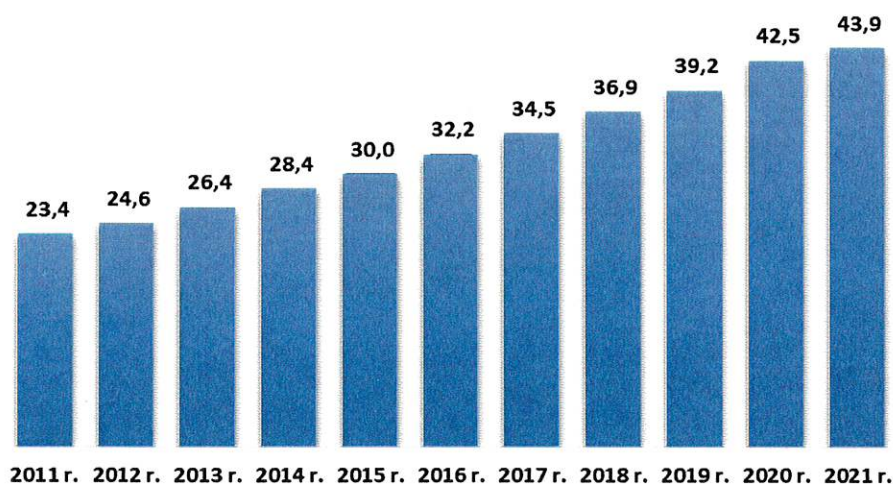
Przyrost naturalny w powiecie kamieńskim w ostatnich latach jest ujemny – notuje się zdecydowanie większą liczbę zgonów niż narodzin. Ta tendencja zdecydowanie nasiliła się w latach 2019 – 2021.

Rysunek 3. Przyrost naturalny w powiecie kamieńskim w latach 2011 – 2021. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych określających przyszłe tendencje demograficzne jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Niestety wartość tego wskaźnika stopniowo wzrasta w powiecie kamieńskim, osiągając w 2021 roku wartość 43,9 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zwiększające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób pracujących oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym. Jest to bardzo negatywne zjawisko, które może mieć kolosalne znaczenie dla całego społeczeństwa w kontekście rynku pracy, systemu opieki społecznej, edukacji oraz innych ważnych obszarów społeczno-ekonomicznych. Dla porównania należy zauważyć, że wskaźnik obciążenia demograficznego dla województwa zachodniopomorskiego był niższy i wynosił 40,4, natomiast w skali kraju wskaźnik w 2021 roku osiągnął wartość 38,1.

Rysunek 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w powiecie kamieńskim w latach 2011-2021. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).

II.2. Prognoza demograficzna dla powiatu kamieńskiego.

Struktura mieszkańców powiatu kamieńskiego ze względu na swoją specyfikę będzie charakteryzowała się w kolejnych latach ujemnym bilansem migracyjnym i ujemnym bilansem naturalnym, co skutkować będzie sukcesywnym spadkiem liczby ludności. W 2030 roku szacowana liczba mieszkańców wyniesie 43 384. W kolejnych dekadach zgodnie z ogólnopolską prognozą demograficzną liczba ludności będzie się stale zmniejszać. W 2040 roku liczba mieszkańców ma zmniejszyć się do 39 557, a w 2050 roku do 35 376 osób.

W prognozowanym okresie nastąpią zmiany w strukturze ludności według grup wiekowych. Przewidywany jest stały wzrost ludności w wieku emerytalnym (poprodukcyjnym), spadek liczby urodzeń (spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym) co będzie stanowiło problem dla całego powiatu kamieńskiego. Szacuje się, że liczba osób mieszkających w miastach będzie zmniejszać się bardziej dynamicznie niż liczba osób mieszkających na wsi. Przewidywane zmiany liczby ludności w powiecie kamieńskim – prognoza demograficzna w latach 2030 – 2050 przedstawia Tabela nr 4.

Tabela 4. Przewidywane zmiany liczby ludności w powiecie kamieńskim w latach 2030-2050. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)

	Prognoza na 2030 r.	Prognoza na 2040 r.	Prognoza na 2050 r.
ogółem	43 384	39 557	35 376
mężczyźni	21 350	19 496	17 673
kobiety	22 034	20 061	17 703
miasto	21 729	19 226	16 631
wieś	21 655	20 331	18 745
przedprodukcyjny	5 903	4 956	4 290
produkcyjny	26 309	24 064	19 416

poprodukcyjny	11 172	10 537	11 670
---------------	--------	--------	--------

II.3. Oświata w powiecie kamieńskim.

Powiat kamieński charakteryzuje się dobrze rozmieszczonymi instytucjami edukacyjnymi niemal na każdym etapie nauczania. Przedszkola i szkoły średnie są łatwo dostępne, co eliminuje potrzebę wyjazdów poza granice powiatu w celu zdobycia średniego wykształcenia. Dodatkowo, niewielka odległość od Szczecina, znaczącego centrum akademickiego, umożliwia mieszkańcom kontynuowanie nauki na miejscowych uczelniach i innych placówkach edukacyjnych. Wraz z placówkami oświatowymi, istnieją również instytucje, które pomagają w dalszym rozwijaniu umiejętności zawodowych lub podnoszeniu kwalifikacji.

Placówki oświatowe nadzorowane przez Wydział Edukacji, Kultury i Sportu w Starostwie Powiatowym w Kamieniu Pomorskim to:

- **Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego** ul. M. Konopnickiej 19,
72-400 Kamień Pomorski

Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Kamieniu Pomorskim jest szkołą z 50 letnią tradycją, wysoko ocenianą przez społeczność lokalną. Od momentu swego powstania zajmuje znaczące miejsce w kamieńskiej oświacie. Wymiernym dowodem osiągnięć uczniów i nauczycieli są wyniki wojewódzkich i ogólnopolskich olimpiad oraz konkursów przedmiotowych i artystycznych, gdzie wśród laureatów znajdują się uczniowie szkoły, jak również fakt podejmowania studiów na najbardziej renomowanych uczelniach polskich i zagranicznych. Aby stworzyć uczniom możliwość poszerzania wiadomości w szkole odbywają się zajęcia pozalekcyjne. Nieodpłatnie prowadzone są przez nauczycieli zajęcia sportowe dla dziewcząt i dla chłopców, koło biologiczne, chemiczne, teatralne, kulturoznawcze, a dla maturzystów konsultacje z języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii. Ponadto uczniowie mogą korzystać z nowoczesnych pracowni komputerowych i dwóch multimedialnych centrów informacji z dostępem do Internetu. Szkoła prowadzi też partnerską wymianę z Gimnazjum w Prerow w Niemczech.

Bazę Liceum Ogólnokształcącego w Kamieniu Pomorskim stanowi budynek mieszczący się przy ul. Marii Konopnickiej 19, w którym znajduje się :

- ✓ 13 gabinetów lekcyjnych,
- ✓ aula,

- ✓ pracownia komputerowa,
- ✓ biblioteka
- ✓ gabinet pedagoga szkolnego,
- ✓ pokój radia szkolnego,
- ✓ 4 pokoje administracji,
- ✓ gabinet medyczny.

Szkoła kształci młodzież w kierunkach o nachyleniu:

- ✓ matematyczno – informatycznym,
- ✓ biologiczno – chemicznym,
- ✓ psychologicznym,
- ✓ mundurowym,
- ✓ medialno – dziennikarskim,
- ✓ ogólnym.

➤ **Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Benicach** Benice 12a, 72-400 Kamień Pomorski

Szkoła istnieje od 1966 roku. Funkcjonuje w XIX wiecznym Pałacu von Flemmingów, w którego sąsiedztwie znajduje się należący również do szkoły, objęty ochroną konserwatora przyrody – Park Pałacowy. Szkoła posiada szeroką bazę dydaktyczną, m.in.: własny internat, stołówkę szkolną, krytą ujeżdżalnię koni, parkur do plenerowej jazdy konnej, ogród, pracownię komputerową, pracownię języków obcych, warsztaty szkolne, 11 - stanowiskową stajnię szkolną. Oprócz kształcenia przygotowującego do egzaminu maturalnego, prowadzi kształcenie zawodowe – w tym praktyczną naukę zawodu (na terenie szkoły jak i poza nią) – przygotowujące do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Organizuje coroczne Regionalne Zawody Jeździeckie w Skokach przez Przeszkody, w których uczestniczą także uczniowie szkoły.

W skład Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Benicach wchodzi szkoły:

- ✓ Technikum Hodowli Koni – Profil Policja Konna,
- ✓ Technikum Leśne,
- ✓ Branżowa Szkoła I Stopnia,
- ✓ Branżowa szkoła II Stopnia,
- ✓ Internat.

➤ **Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pomorskim** ul. Wolińska 7, 72-400 Kamień Pomorski

Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Kamieniu Pomorskim to największa szkoła średnia w powiecie kamieńskim. Placówka istnieje od 1966 r. W tym czasie wykształciła kilka tysięcy absolwentów w różnych zawodach. Szkoła to kompleks składający się z budynku głównego wraz z przyległym warsztatem. Warsztaty gastronomiczne zostały zmodernizowane w 2010 roku. Świadczą usługi zarówno cateringowe, jak i na miejscu w bufecie szkolnym i sali restauracyjnej. Odbywają się tutaj imprezy szkolne i pozaszkolne, m. in. przyjęcia komunijne i inne imprezy okolicznościowe. Szkoła dysponuje trzema pracownikami komputerowymi z dostępem do Internetu. Lekcje wychowania fizycznego prowadzone są w wyremontowanej sali gimnastycznej, a także na boiskach szkolnych i położonym nieopodal stadionie miejskim.

W skład Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pomorskim wchodzi szkoła:

Technikum

kierunki kształcenia:

- ✓ technik ochrony środowiska,
- ✓ technik hotelarstwa,
- ✓ technik żywienia i usług gastronomicznych,
- ✓ technik informatyk,
- ✓ technik programista,
- ✓ technik ekonomista.

Branżowa Szkoła I Stopnia

kierunki kształcenia:

- ✓ kucharz,
- ✓ wielozawodowa.

Branżowa Szkoła II Stopnia.

Internat.

➤ **Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie** ul. Słowiańska 2, 72-510 Wolin

W ZSP można kontynuować naukę i zdobywać kwalifikacje zawodowe w kilku interesujących typach szkół. Są to: technikum kształące w zawodach: technik budownictwa, technik hotelarstwa, technik informatyk, technik reklamy oraz Liceum Ogólnokształcące o nachyleniu ogólnym.

Oferta edukacyjna ZSP w Wolinie

Technikum im. prof. Adama Wodziczki w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie

kierunki kształcenia:

- ✓ technik hotelarstwa,
- ✓ technik budownictwa,
- ✓ technik reklamy,
- ✓ technik informatyk.

Liceum Ogólnokształcące im. prof. Adama Wodziczki w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie – profil humanistyczny.

Szkoła Branżowa I Stopnia im. prof. Adama Wodziczki w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie

kierunki kształcenia:

- ✓ stolarz,
- ✓ szkutnik,
- ✓ elektryk,
- ✓ pracownik obsługi hotelowej,
- ✓ monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie

Branżowa Szkoła II Stopnia im. prof. Adama Wodziczki w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie.

Internat.

Po ukończeniu szkoły I stopnia i zdaniu egzaminu z jednej kwalifikacji absolwent uzyska dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a także otrzyma wykształcenie zasadnicze branżowe oraz może podjąć naukę w branżowej szkole II stopnia.

Absolwenci branżowej szkoły I stopnia kształcący się w zawodach, którzy nie zdecydują się na naukę w branżowej szkole II stopnia, będą mogli podjąć pracę lub wybrać liceum ogólnokształcące dla dorosłych począwszy od II klasy oraz zdecydować się na kwalifikacyjne

kursy zawodowe. Branżowa szkoła I stopnia posiada oddziały wielozawodowe. Młodzież odbywa przygotowanie zawodowe w przedsiębiorstwach:

- ✓ Stolarz
- ✓ Szkutnik
- ✓ Elektryk
- ✓ Pracownik obsługi hotelowej
- ✓ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kamieniu Pomorskim ul. Wolińska 7b. 72-400 Kamień Pomorski, która swoim zasięgiem działania obejmuje gminę: Kamień Pomorski, Dziwnów, Golczewo, Świerżno.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolinie ul. Kolejowa 1, 72-510 Wolin, która swoim zasięgiem działania obejmuje gminę: Wolin i Międzyzdroje.

Do zadań poradni należy: diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno – pedagogicznej, realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Poradnie udzielają dzieciom, od momentu urodzenia i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnie jest dobrowolne i nieodpłatne

- **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy** ul. Wolińska 9a, 72-400 Kamień Pomorski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kamieniu Pomorskim obejmuje kształceniem, opieką i wychowaniem dzieci i młodzieży z trudnościami w uczeniu się uwarunkowanymi niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Organem prowadzącym placówkę jest Powiat Kamieński, a nadzór pedagogiczny sprawuje Zachodniopomorskie Kuratorium Oświaty w Szczecinie.

Strukturę organizacyjną Ośrodka stanowi:

- ✓ Szkoła Podstawowa,
- ✓ Branżowa Szkoła I stopnia,

- ✓ Szkoła Przysposabiająca do Pracy,
- ✓ Grupa wychowawcza z całodobową opieką: internat.

Wysoce wykwalifikowana Kadra Pedagogiczna prowadzi system zintegrowanych oddziaływań specjalistycznych, ukierunkowanych na przywrócenie do normy uczniów niepełnosprawnych na miarę ich indywidualnych sił i możliwości w aspekcie intelektualnym, fizycznym, emocjonalnym i społecznym.

Proces rewalidacji wychowanków realizowany jest poprzez organizację:

- ✓ zajęć korekcyjno – kompensacyjnych,
- ✓ zajęć korygowania wad wymowy,
- ✓ zajęć korekcji wad postawy,
- ✓ zajęć psychoedukacyjnych,
- ✓ zajęć terapeutycznych Metodą Tomatisa polegającą na stymulacji audio – psycho – lingwistycznej,
- ✓ zajęć terapeutycznych Metodą Treningów EEG Biofeedbacka,
- ✓ zajęć terapeutycznych Metodą Integracji Sensorycznej,
- ✓ zajęć stymulacji polisensorycznej,
- ✓ terapii i pomocy pedagogiczno – psychologicznej.

II.4. Ochrona zdrowia w powiecie kamieńskim.

W powiecie kamieńskim opieka zdrowotna realizowana jest przez publiczne i niepubliczne ośrodki zdrowia, które świadczą usługi na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Na terenie powiatu świadczenia zdrowotne w zakresie leczenia szpitalnego, poradni specjalistycznych, specjalistycznej opieki ambulatoryjnej oraz prowadzenia profilaktyki zdrowotnej świadczy:

- **Szpital w Kamieniu Pomorskim Sp. z o.o.** ul. Szpitalna 10 72-400 Kamień Pomorski

Szpital zapewnia opiekę stacjonarną i ambulatoryjną mieszkańcom powiatu kamieńskiego oraz licznym sezonowym gościom nadmorskich miejscowości. Szpital zatrudnia wyspecjalizowaną kadrę medyczną. Oferuje leczenie szpitalne i opiekę ambulatoryjną w ramach kontraktu z NFZ, jak również za indywidualną odpłatnością.

Szpital leczy na oddziałach:

- ✓ chorób wewnętrznych (w tym szybka diagnostyka chorób układu krążenia),
- ✓ zakład opiekuńczo-leczniczy,

- ✓ izba przyjęć.

Zapewnia szeroki zakres badań:

- ✓ badania endoskopowe przewodu pokarmowego (gastroskopia, kolonoskopia),
- ✓ pełen zakres badań USG i RTG,
- ✓ nieinwazyjną diagnostykę kardiologiczną (EKG spoczynkowe i wysiłkowe, Holter EKG i Holter RR).

Przy szpitalu działają następujące poradnie: chirurgii ogólnej, dermatologii i wenerologii, diabetologii, ginekologii i położnictwa, kardiologii, neurologii, ortopedii i traumatologii, reumatologii, urologii, podstawowej opieki zdrowotnej oraz nocna i świąteczna opieka zdrowotna.

Szpital oferuje:

- ✓ leczenie proktologiczne (choroby odbytu, hemoroidy – metoda PPH Longo),
- ✓ indywidualne kompleksowe programy badań diagnostycznych,
- ✓ opiekę nad seniorami (pobyty pielęgnacyjno-rehabilitacyjne).

Dodatkowo w powiecie kamieńskim działają także inne placówki medyczne (Niepubliczne Zakład Opieki Zdrowotnej).

II.5. Organizacje pozarządowe w powiecie kamieńskim.

Na obszarze powiatu kamieńskiego istnieją stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje nienastawionych na zysk. Te organizacje niezależne, razem z sektorem publicznym i prywatnym, tworzą trzeci sektor, który angażuje się w służbę dobru publicznemu. Są one fundamentem dla rozwoju lokalnych grup ludności, skupiając najbardziej zaangażowanych i społecznie świadomych mieszkańców danego obszaru. Działają na rzecz dobra lokalnej społeczności, integrując i mobilizując jej członków do aktywności. Dlatego są one cennym dodatkiem do działań realizowanych przez lokalne organy samorządu terytorialnego. Współdziałanie tych jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi daje możliwość lepszego koordynowania wspólnych celów, takich jak podnoszenie standardu życia mieszkańców gminy. Niemniej jednak, nadal potrzebne są dodatkowe środki na rozwój ich działalności. W powiecie kamieńskim działają różne formalne i nieformalne grupy społeczne, w tym zarejestrowane fundacje i stowarzyszenia.

Działalność organizacji na terenie powiatu jest zróżnicowana. Dążą one do propagowania lokalnych atutów kulturalnych, rozwiązywania problemów społeczności lokalnych, takich jak

ubóstwo, choroby, marginalizacja i poprawa jakości życia. Ponadto, wspierają one ekonomiczne, ekologiczne i społeczne inicjatywy. Aby maksymalnie wykorzystać oddolną aktywność społeczności, powiat kamieński corocznie opracowuje program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, które spełniają kryteria określone w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program ten definiuje cele, zasady, zakres i formy współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U.2023 poz. 571). Program ten również określa priorytetowe zadania publiczne, które będą zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym i będą finansowane lub współfinansowane z budżetu powiatu. Głównym celem tej współpracy jest tworzenie i umacnianie partnerstwa w realizacji zadań publicznych w taki sposób, aby lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców powiatu. Dzięki tym działaniom, samorząd ma zamiar włączyć organizacje pozarządowe do lokalnej demokracji, współpracując w rozwiązywaniu problemów lokalnej społeczności i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Na 2023 rok w Powiecie Kamieńskim obowiązuje „Roczny program współpracy Powiatu Kamieńskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023”.

III. Diagnoza sytuacji społecznej – pomoc społeczna w powiecie kamieńskim.

W myśl przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna stanowi instytucję polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zgodnie z art. 2 pkt. 2 ustawy, pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Artykuł 7 ustawy precyzuje przesłanki, w których udziela się pomocy społecznej osobom i rodzinom. Są to:

- ubóstwo;

- sieroctwo;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizm lub narkomania;
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej w zestawieniu z zadaniami gmin i województwa dotyczą wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej mają za zadanie zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, oraz ich integracji ze środowiskiem. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- ✓ osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,

- ✓ obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- ✓ przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- ✓ pracy socjalnej,
- ✓ prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- ✓ analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- ✓ realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- ✓ rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- ✓ wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- ✓ zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- ✓ zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- ✓ zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- ✓ integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- ✓ stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zadania z zakresu pomocy społecznej, leżące w kompetencji powiatu realizowane są za **pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie**

w Kamieniu Pomorskim ul Wolińska 7B, 72-400 Kamień Pomorski. Szczegółowy zakres tych zadań określa art. 19 w/w ustawy o pomocy społecznej.

III.1. Charakterystyka systemu pomocy społecznej w powiecie kamieńskim.

Na terenie powiatu kamieńskiego istnieje wiele instytucji wspomagających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Należą do nich między innymi powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, powiatowy urząd pracy, dom pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej oraz organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano instytucje świadczące pomoc na terenie powiatu kamieńskiego.

III.1.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

Podstawy prawne funkcjonowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim jest jednostką organizacyjną powiatu kamieńskiego powołaną Uchwałą Rady Powiatu Nr XI/104/2000 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 29 czerwca 2000 roku. do realizacji zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wspierania osób niepełnosprawnych oraz innych zadań określonych właściwymi przepisami prawa.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, działa jako samodzielna jednostka organizacyjno-budżetowa na podstawie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, działa jako samodzielna jednostka budżetowa na podstawie:

1. Ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901)
2. Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403, 535 i 818)
3. Ustawy o samorządzie powiatowym, (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 oraz z 2023 r. poz. 572)
4. Ustawy o finansach publicznych, (Dz.U. 2023 poz. 652)
5. Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

(Dz. U. z 2023 r. poz. 100)

6. Ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700)

7. Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123)

8. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249; z 2023 r. poz. 535)

9. Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim,

10. Innych obowiązujących aktów prawnych.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. PCPR jest również wyznaczonym przez Starostę Kamieńskiego organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta sprawuje nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej działającymi na terenie powiatu.

Do zadań powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- ✓ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- ✓ opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- ✓ zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- ✓ tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- ✓ prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- ✓ organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu

rodzinnego,

- ✓ organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa.
- ✓ wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- ✓ prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych lub pełniących funkcję rodziny zastępczej,
- ✓ kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- ✓ finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu.
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne.
 - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
- ✓ sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- ✓ przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in.:

- ✓ pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji,

oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- ✓ prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- ✓ udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej,
- ✓ realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- ✓ finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletnich cudzoziemców,
- ✓ realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych lub terapii dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Regionalne Pogotowie Kryzysowe

W ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim działa Regionalne Pogotowie Kryzysowe. „Regionalne Pogotowie Kryzysowe” (nr: RPZP.07.06.00-32-P002/20) to projekt finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, Osi priorytetowej VII Włączenie społeczne, Działania 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. Celem projektu jest objęcie wsparciem osób/grup doświadczających sytuacji kryzysu psychologicznego zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług wsparcia z zakresu wczesnej interwencji psychologicznej i psychoedukacji. Regionalne Pogotowie Kryzysowe oferuje wsparcie osobom i rodzinom, które są w trakcie i po przebytych kryzysie psychicznym. Świadczy pomoc psychologiczną, poradnictwo pedagogiczne, poradnictwo rodzinne, poradnictwo specjalistyczne oraz grupę wsparcia. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim jako punkt Regionalnego Pogotowia Kryzysowego proponuje mieszkańcom powiatu kamieńskiego pomoc bezpłatną, która nie wymaga skierowania.

W związku z przystąpieniem powiatu kamieńskiego – Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie do realizacji projektu pn. „Regionalne Pogotowie Kryzysowe” projekt finansowany jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

Zachodniopomorskiego 2014-2020, Uchwałą Nr 159/553/2022 Zarządu Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 26 lipca 2022 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, dodano w strukturze nowy zespół pracowniczy pod nazwą „Regionalne Pogotowie Kryzysowe”, w tym zwiększenie zatrudnienia o 5 dodatkowych etatów specjalistów: psycholog, pedagog, konsultant itp. Struktura została zmieniona na czas trwania projektu.

Regionalne Pogotowie Kryzysowe świadczy usługi wsparcia z zakresu interwencji kryzysowej, wsparcia psychologicznego i psychoedukacji dla osób w trakcie i po przebytym kryzysie psychicznym.

W 2022 r. w RPK zatrudnionych było siedem osób, w tym:

- 1) 1 osoba na stanowisku pedagoga pełniącego również rolę koordynatora (½ etatu),
- 2) 2 osoby na stanowisku pedagoga (2 x ½ etatu),
- 3) 2 osoby na stanowisku konsultanta (2 x ½ etatu),
- 4) 2 osoby na stanowisku psychologa (2 x 1 etat)

W ramach realizowanych zadań Regionalne Pogotowie Kryzysowe w Kamieniu Pomorskim współpracowało również w ramach umów cywilno-prawnych z terapeutą uzależnień oraz adwokatem. Specjaliści obsługiwali zainteresowane osoby w wyznaczonych dniach i godzinach zgodnie z harmonogramem dyżurów.

III.1.2. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na poziomie gminnym są realizowane w powiecie kamieńskim przez 6 Ośrodków Pomocy Społecznej:

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, ul. Mała 3, 72-420 Dziwnów.
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie, ul. Zwycięstwa 25, 72-410 Golczewo.
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim, ul. Kopernika 26, 72-400 Kamień Pomorski.
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach, ul. Plac Ratuszowy 1, 72-500 Międzyzdroje.
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie, ul. Długa 14 C, 72-405 Świerzno.
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie, ul. Prosta 1, 72-510 Wolin.

Powyżej wymienione jednostki mają bezpośredni kontakt z osobami i rodzinami potrzebującymi pomocy, świadczą głównie pomoc finansową, rzeczową i socjalną zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, przez podejmowanie działań zmierzających do samodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Gmina realizuje zadania z zakresu na podstawie ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej oraz innych ustawach: zadania własne gmin i zlecone przez administrację rządową wynikające głównie z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, czy też ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenia pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, bądź innych osób, za zgodą zainteresowanego lub przedstawiciela ustawowego. Natomiast diagnozowanie spraw odbywa się w oparciu o wywiad środowiskowy, a decyzje w sprawach świadczeń wydawane są w formie pisemnej. Ośrodki Pomocy Społecznej realizując ustawowe zadania własne gminy, przyznają i wypłacają zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe. Do ich zadań własnych należą także: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, zasiłki z tytułu zdarzenia losowego, dożywianie dzieci w szkołach, sprawianie pogrzebów, kierowanie do Domów Pomocy Społecznej, dodatki mieszkaniowe, składki na ubezpieczenia zdrowotne, stypendia dla uczniów o charakterze socjalnym.

Zasiłek stały przysługuje:

- ✓ pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- ✓ pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- ✓ W przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719,00 zł miesięcznie, kwota zasiłku nie może być niższa niż 30,00 zł miesięcznie.
- ✓ W przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.
- ✓ W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje. Za osoby pobierające zasiłek stały jest odprowadzana składka do ZUS na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9% od kwoty zasiłku.

Zasiłek okresowy jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, którego otrzymanie uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina (nie osoba w rodzinie jak przy zasiłku stałym). Nie można jednocześnie pobierać zasiłku okresowego i emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego. Analizowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej przysługuje w szczególności ze względu na:

- ✓ długotrwałą chorobę,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ bezrobocie,
- ✓ możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- ✓ inne.

Zgodnie z art. 147 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej od 2008 r. minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosiła 50% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłki celowe przyznaje się na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych w szczególności na dofinansowanie kosztów zakupu:

- żywności,
- leków i leczenia (udokumentowanych),
- opału,
- odzieży,
- drobnych remontów i napraw w mieszkaniu,
- kosztów pogrzebu,
- wydatki na świadczenia zdrowotne (osoby bezdomne, nie posiadające dochodu nie ubezpieczone w NFZ),

- zdarzenie losowe,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Bardzo ważne i istotne miejsce w ustawie o pomocy społecznej odgrywa praca socjalna, która jest zadaniem obligatoryjnym gminy. Praca socjalna to działalność profesjonalna. To zespół powiązanych ze sobą i umiejętnie zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną.

To mechanizm polityki społecznej służący rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. To działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Celem pracy socjalnej jest pomoc w nauczaniu się samodzielności. Pracownicy socjalni realizują swoje zadania w ośrodkach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych i różnorodnych placówkach świadczących pomoc społeczną. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- ✓ ratowniczą - jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ wspierającą - w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów,
- ✓ profilaktyczną - w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- ✓ partycypacyjną - budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, angażującą środowiska do współdziałania.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, na rzecz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych. Praca socjalna prowadzona przez

pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej polega w szczególności na:

- ✓ zapewnianiu uzyskiwania niezbędnych środków materialnych,
- ✓ zapewnianiu godziwych warunków mieszkaniowych,
- ✓ rozwiązywaniu problemu bezrobocia,
- ✓ poprawie stanu zdrowia klienta,
- ✓ zapewnianiu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- ✓ wskazywaniu uprawnień osób niepełnosprawnych,
- ✓ wspieraniu i pomaganiu we właściwym rozwoju psychospołecznym dzieci i młodzieży,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania rodziny,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym.

Praca socjalna jest świadczona m. in. w zakresie pomocy w wypełnianiu wniosków do różnych instytucji, informowaniu o różnych uprawnieniach oraz pomocy w ustaleniu niepełnosprawności, pomoc socjalna świadczona jest również z uwagi na występującą w rodzinie przemoc. Pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej podejmują współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą/rodziną.

III.1.3. Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim.

Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim jako urząd administracji samorządowej realizuje wspólnie z partnerami zadania na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób poszukujących pracy oraz na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy. Powyższe zadania Urząd realizuje w granicach wyznaczonych przez obowiązujące przepisy prawa, kierując się jednocześnie wytycznymi zawartymi w Strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do zadań Powiatowego Urzędu Pracy funkcjonującego w ramach samorządu powiatu, należy:

- ✓ opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,

- ✓ pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- ✓ udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- ✓ kierowanie bezrobotnych do realizatora działań aktywizacyjnych, któremu marszałek województwa zlecił wykonanie działań aktywizacyjnych,
- ✓ realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy,
- ✓ rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ustalanie profili pomocy dla bezrobotnych,
- ✓ inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy,
- ✓ inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
- ✓ opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia,
- ✓ inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- ✓ współdziałanie z powiatowymi radami rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy,
- ✓ współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, realizacji Programu Aktywizacja i Integracja oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia,
- ✓ wydawanie decyzji o:

- uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu bezrobotnego,
 - przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu lub wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, stypendium i innych finansowanych z Funduszu Pracy świadczeń niewynikających z zawartych umów,
 - obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, stypendium, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia i przygotowania zawodowego dorosłych finansowanych z Funduszu Pracy,
 - odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia udzielonego z Funduszu Pracy, należności z tytułu zwrotu refundacji lub przyznanych jednorazowo środków oraz innych świadczeń finansowanych z Funduszu Pracy,
- ✓ realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw oraz państw, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, w tym realizowanie decyzji,
 - ✓ realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności przez:
 - ✓ realizowanie działań sieci EURES we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami województw oraz innymi podmiotami uprawnionymi do realizacji działań sieci EURES,
 - ✓ realizowanie zadań związanych z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES na terenie działania tych partnerstw,
 - ✓ badanie i analizowanie sytuacji na lokalnym rynku pracy w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca lub postępowaniem o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, w tym realizowanie zadań związanych z podejmowaniem przez cudzoziemców pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - ✓ organizowanie i finansowanie szkoleń pracowników powiatowego urzędu pracy,
 - ✓ opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów działania,
 - ✓ realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,

wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,

- ✓ organizacja i realizowanie programów specjalnych, w tym realizowanie programów regionalnych na podstawie porozumienia zawartego z wojewódzkim urzędem pracy,
- ✓ przetwarzanie informacji o bezrobotnych, poszukujących pracy i cudzoziemcach zamierzających wykonywać lub wykonujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestrów centralnych,
- ✓ inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

III.1.4.Dom Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim.

Osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych może zostać umieszczona w domu pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje Starosta Powiatu prowadzącego dom. Natomiast decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, ustalonego przez starostę i ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym do dnia 31 marca danego roku. Średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej zgodnie z art. 6 ust. 15 ustawy o pomocy społecznej oznacza: „kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego w domu”.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W przypadku gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej wynosi ponad 3 miesiące, osobę kieruje się na jej wniosek do domu pomocy społecznej tego samego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, w którym przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie jest krótszy niż 3 miesiące.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej prowadzony pod nadzorem Powiatu:

**Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Śniatowie.
Śniatowo 17, 72-400 Kamień Pomorski,**

Organem prowadzącym jest powiat kamieński. Dom przeznaczony jest dla 74 osób. Dom umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów. Zadaniem Domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, społecznych i religijnych w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb, na poziomie obowiązującego standardu. Do Domu przyjmowane

są osoby na podstawie decyzji administracyjnej. Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu prowadzącego dom. Natomiast decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, ustalonego przez starostę i ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Śniatowie od 01.03.2023 zgodnie z Zarządzeniem Nr OR.120.15.2023.MSCH Starosty Kamieńskiego z dnia 02 lutego 2023 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Śniatowie wynosi **5 358,52 zł** miesięcznie (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego, poz. 1135).

III.1.5. Środowiskowy Dom Samopomocy.

Środowiskowy dom samopomocy (ŚDS) zgodnie z art. 51a ustawy o pomocy społecznej, jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednym z elementów oparcia społecznego, polegającego na podtrzymaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym. Podstawowym zadaniem jednostki jest przede wszystkim podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia oraz zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób oraz ich rodzin.

Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy:

- ✓ **Środowiskowy Dom Samopomocy w Kamieniu Pomorskim ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorskim.**

Placówka funkcjonuje w budynku Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Kamieniu Pomorskim. Została powołana na mocy uchwały Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim oraz zawartych przez gminę

porozumień z gminą Dziwnów, Świerżno oraz Golczewo w zakresie prowadzenia i kierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy. W ŚDŚ znajdują swoje miejsce osoby niepełnosprawne intelektualnie oraz wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Zadanie prowadzenia placówki zostało w drodze konkursu powierzone Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Kamieniu Pomorskim. Do placówki w pierwszej kolejności trafiają mieszkańcy gminy Kamień Pomorski.

✓ **Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyzdrojach ul. Kolejowa 33. 72-500 Międzyzdroje.**

Środowiskowy Dom Samopomocy w Międzyzdrojach, jest ośrodkiem wsparcia prowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Wolinie. Dom świadczy usługi dla osób przewlekłe psychicznie chorych, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Podstawowym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest zapewnienie osobom chorym psychicznie, niepełnosprawnym intelektualnie i wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, oparcia społecznego w środowisku lokalnym, pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, poprawę funkcjonowania społecznego zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem.

Cel główny realizowany jest poprzez cele szczegółowe:

- ✓ budowanie społeczności opartej na zasadzie wzajemnej życzliwości, zrozumienia, wsparcie w dążeniu do poprawy jakości życia i samodzielności;
- ✓ usamodzielnienie uczestników domu w zakresie podstawowych umiejętności życiowych, przyuczanie do wykonywania prac z zakresu gospodarstwa domowego;
- ✓ nawiązanie pozytywnych kontaktów ze światem zewnętrznym, integrację osoby z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością, poprawę funkcjonowania w rodzinie;
- ✓ aktywizację uczestników, rozwijanie inwencji, motywowanie do działania i rozwoju, rozbudzanie i podtrzymywanie zdolności, zainteresowań;
- ✓ zwiększanie umiejętności manualnych, percepcyjnych i ruchowych;
- ✓ podnoszenie poziomu aktywności fizycznej, psychicznej oraz twórczej;

- ✓ nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia oraz umiejętności niezbędnych w procesie leczenia;
- ✓ podnoszenie kompetencji w zakresie życia z problemami zdrowotnymi, aktywizacji zawodowej, umiejętności społecznych i interpersonalnych;
- ✓ udział w różnych formach terapii;
- ✓ naukę obsługi narzędzi i urządzeń użytku codziennego;
- ✓ kreowanie postaw samorządności, motywowanie do samodzielnego podejmowania decyzji i zaangażowanie uczestników w pracę na rzecz domu;
- ✓ umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowościowego uczestników;
- ✓ rozwijanie umiejętności aktywnego życia oraz organizacji czasu wolnego;
- ✓ wsparcie w załatwianiu różnorodnych spraw urzędowych;
- ✓ wspieranie środowiska rodzinnego;
- ✓ poprawę samooceny;
- ✓ prowadzenie aktywizacji zawodowej;
- ✓ kreowanie postaw samorządności i zaangażowanie uczestników w pracę na rzecz domu.

Zadania Środowiskowego Domu Samopomocy obejmują:

- ✓ zapewnienie uczestnikom dziennego pobytu opieki oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych i zdrowotnych w tym spożycie posiłku w ramach zajęć pracowni kulinarnej;
- ✓ zapewnienie oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ umożliwienie udziału w zajęciach terapeutycznych, terapii zajęciowej i psychoterapii;
- ✓ rozwijanie zainteresowań, umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowościowego uczestników;
- ✓ działania służące integracji uczestników Domu ze społeczeństwem;
- ✓ dbanie o higieniczne i bezpieczne warunki pobytu;
- ✓ prowadzenie specjalistycznej pracy socjalnej i terapeutycznej rozwijającej samodzielność osób niepełnosprawnych;
- ✓ prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalnego oraz logopedycznego.

III.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej oparta jest o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów

terapii zajęciowej a finansowana ze środków PFRON - 90% i przez samorząd powiatowy ze środków własnych - 10%.

Warsztat jest placówką pobytu dziennego, zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku. Czas trwania zajęć wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Wymiar zajęć określany jest więc normą analogiczną do tej, która wskazuje wymiar czasu pracy osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Warsztat to miejsce pobytu dla osób niepełnosprawnych, w stosunku do których orzeczono niezdolność do pracy. Warsztat Terapii Zajęciowej, jest placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym z upośledzeniem umysłowym możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej przez terapię zajęciową. Osoby niepełnosprawne przebywające w warsztatach posiadają wskazania do uczestnictwa w terapii zajęciowej, określone w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, wydanym przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Celem działania warsztatu jest rehabilitacja, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Realizacja przez warsztat powyższego celu, odbywa się poprzez:

- ✓ ogólne usprawnianie,
- ✓ rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- ✓ przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez;
 - rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej,
 - rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
 - rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
 - rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej:

✓ **Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) w Kamieniu Pomorskim, ul. Kopernika 12,
72-400 Kamień Pomorski.**

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) w Kamieniu Pomorskim jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są organizowane przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (PSONI).

W oparciu o misję i cele PSONI, WTZ realizuje samodzielnie realizowany nadrzędny cel, którym jest pozyskanie lub przywracanie umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Działania składające się na proces rehabilitacji społecznej i zawodowej WTZ Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną tworzą spójną strukturę, w której podstawowe miejsce zajmuje terapia zajęciowa. Prowadzone są również zajęcia z rehabilitacji zawodowej (przestrzeganie zasad pracy, przygotowanie do roli pracownika, aktywizacja zawodowa), na pracowniach: rękodziele i zdobnictwie artystycznym, gospodarstwie domowym, umiejętności praktycznych, krawiecko-dziwiarskiej, ceramiczno-plastycznej, stolarskiej, redakcyjno-poligraficznej, papieroplastyce i zdobnictwie oraz ogrodniczo-wikliniarskiej.

Innymi formami rehabilitacji uczestników są: trening samoobsługi (estetyka i higiena osobista, spożywanie posiłków, sprzątanie, samodzielność w poruszaniu się w terenie), trening ekonomiczny (gospodarowanie środkami finansowymi), terapia rozrywką (wycieczki, imprezy uspołeczniające i towarzyskie, imprezy integracyjne), zajęcia z zakresu uspołecznienia (współdziałanie z innymi, dojrzałość do kontaktów społecznych, udział w działalności grupy, poznawanie otoczenia społecznego) i rozwoju ogólnego (rozwijanie procesów sfery intelektualnej, komunikowanie się, rozwój zainteresowań). Podopieczni

uczestniczą także z zajęć edukacyjnych (językowych, z zakresu edukacji seksualnej, profilaktyki uzależnień, wiedzy obywatelskiej).

Placówka zapewnia również opiekę medyczną i pielęgniarскую (monitoring sanitarno-higieniczny, zabiegi zlecone przez lekarzy – pielęgniarские, pielęgnacyjne, koordynacja badań lekarskich, prowadzenie dokumentacji medycznej – zbieranie danych o stanie zdrowia, koordynowanie badań niezbędnych dla potrzeb sanitarno-epidemiologicznych placówki). W zakresie rehabilitacji ruchowej uczestnicy korzystają z ogólnorozwojowych zajęć sportowych na małej sali gimnastycznej, hali widowiskowo-sportowej, basenie i grocie solno-jodowej. Regularnie biorą udział w integracyjnych wyjazdach rehabilitacyjnych oraz w życiu kulturalnym w obrębie społeczności lokalnej.

Bloki zajęć dyskusyjno-edukacyjno-poznawczych są stałym elementem cotygodniowej rehabilitacji. Służą one integracji zespołu, wypracowywaniu zasad i norm współpracy, doskonaleniu komunikacji społecznej, rozwijaniu umiejętności empatycznych, tolerancji, wrażliwości na potrzeby innych. Realizują zadania z zakresu samorządności, umiejętności rozstrzygania problemów.

Poradnictwo i terapia psychologiczna to kolejna forma wsparcia uczestników WTZ. Obejmuje ona badania diagnostyczne dotyczące fragmentarycznej lub kompleksowej oceny możliwości psychofizycznych uczestników WTZ w sferze poznawczej, emocjonalno-osobowościowej i społecznej. W jej zakresie odbywa się też kwalifikacja do poszczególnych form zajęć indywidualnych i zespołowych, diagnoza predyspozycji, potencjałów i deficytów dla określenia kierunków rehabilitacji, problemów adaptacyjnych i bieżących spraw życiowych, trudności emocjonalnych, komunikacyjnych, społecznych, rodzinnych.

Współpraca z rodziną i środowiskiem obejmuje zapoznanie z sytuacją rodzinną, bytową i materialną uczestnika, spotkania indywidualne z rodzicami, przekazywanie informacji drogą korespondencyjną, telefoniczną, osobistą, współpraca ze specjalistą pracy z rodziną, informowanie i przedstawienie rodzinom ofert na turnusy rehabilitacyjne, informowanie rodzin o przysługującym im sprzęcie rehabilitacyjnym, ortopedycznym i środkach pomocniczych. W obszarze rehabilitacji wyróżnia się także rozwiązywanie problemów adaptacyjnych o różnym charakterze, programowanie modyfikacji zachowań i kształtowania

nawyków czynnościowych. Służy się także wsparciem w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej.

Warsztaty Terapii Zajęciowej podejmują szereg inicjatyw zmierzających do integrowania środowiska placówek rehabilitacyjnych i edukacyjnych w najbliższym otoczeniu. Systematycznie współpracują z instytucjami oraz organizacjami działającymi m.in. na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnością.

✓ **Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) w Wolinie, ul. Mickiewicza 14, 72-510 Wolin**

Celem warsztatu terapii jest doskonalenie, rozwijanie lub nabywanie umiejętności samoobsługowych w życiu codziennym, a także zwiększanie zaradności osobistej.

Warsztat jest placówką, która stwarza osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji zawodowej lub społecznej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. (Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Osoby niepełnosprawne, które są uczestnikami warsztatu terapii mają możliwość uczestnictwa w różnych formach terapeutycznych, a także w szkoleniach zmierzających do uzyskania możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Zajęcia prowadzone są w oparciu o indywidualne programy rehabilitacji biorące pod uwagę możliwości i potrzeby psychofizyczne osób niepełnosprawnych.

Każdy uczestnik przygotowany jest do pełnienia roli pracownika również poprzez szkolenia.

Podczas szkoleń z zakresu aktywizacji zawodowej uczestnicy uczą się przygotowania i napisania CV, listu motywacyjnego, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej z autoprezentacją- ze zwróceniem uwagi na ubiór i higienę osobistą oraz wymagane dokumenty; Ponadto uczestnicy poznają prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy, zostają zapoznani z podstawowymi kwestiami z Kodeksu Pracy w szczególności dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Wolinie działają cztery pracownie, w których osoby z dysfunkcjami nabywają umiejętności niezbędne do funkcjonowania w życiu codziennym:

- ✓ pracownia gospodarstwa domowego,
- ✓ pracownia poligraficzno-komputerowa,
- ✓ pracownia ochrony środowiska,
- ✓ pracownia plastyczno-zdobnicza.

III.2. System pieczy zastępczej i jednostki wspierania rodziny.

Na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403, 535 i 818) zgodnie z zarządzeniem Starosty Kamieńskiego Nr. Or.120.41.2011.MG z dnia 24 listopada 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim zostało wyznaczone do pełnienia zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu kamieńskiego.

Do zakresu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

- ✓ grup wsparcia;
- ✓ specjalistycznego poradnictwa;
- powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- finansowanie:
 - ✓ świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - ✓ pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - ✓ szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będącego Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na mocy Zarządzenia Starosty Kamieńskiego co zgodnie z zapisami ustawy oznacza, że w Centrum utworzony został Zespół ds. pieczy zastępczej. Z uwagi na zakres zadań nałożony na Organizatora pieczy zastępczej w ramach „Zespołu” powołani zostali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, którzy obejmują opieką rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in.:

- ✓ prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- ✓ kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- ✓ organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ✓ zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- ✓ organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- ✓ zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- ✓ zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- ✓ współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- ✓ zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- ✓ dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- ✓ prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;

- ✓ przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ✓ zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- ✓ zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- ✓ organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej powołał Zespół do spraw pieczy Zastępczej w składzie:

- 1) Stanowisko ds. organizacji pieczy zastępczej – 1 etat
- 2) Stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – 3 etaty
- 3) Stanowisko ds. świadczeń i rozliczeń – 1 etat
- 4) Stanowisko ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej – 1 etat

Organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który obejmuje opieką rodziny zastępcze na ich wniosek. Koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka. W stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- ✓ udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- ✓ przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- ✓ pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- ✓ zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej

- i rehabilitacyjnej;
- ✓ zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- ✓ udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- ✓ przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Charakterystyka systemu pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Rodzinna piecza zastępcza.

Rodzinna piecza zastępcza jest czasową formą sprawowania opieki nad dzieckiem, która trwa nie dłużej niż do momentu uzyskania przez dziecko pełnoletniości. Taka forma opieki zapewniana jest w sytuacji, gdy rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania, oraz które z powodu nieuregulowanej sytuacji prawnej nie mogą zostać przysposobione.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej może pozostać w niej za zgodą rodziców zastępczych, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia pod warunkiem, że się uczy: w szkole, na uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się: w szkole, na uczelni, na kursach, jeśli ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403, 535 i 818) formami rodzinnej pieczy zastępczej są

1) rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe,
 - c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona: tworzą ją małżonkowie lub osoba nie pozostająca

w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza niezawodowa: tworzą ją małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza zawodowa: tworzą ją małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Zawodowe rodziny zastępcze:

- ✓ pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego – umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W wyjątkowych sytuacjach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego dotyczącego powrotu dziecka do rodziny, przysposobienia, umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.
- ✓ zawodowa specjalistyczna – w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej nie można w tym samym czasie umieścić dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci na podstawie ustawy ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

W rodzinie zastępczej jednocześnie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci (wyjątek może stanowić umieszczanie w rodzinie rodzeństwa).

Rodzinny dom dziecka – tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Praca prowadzącego rodzinny dom dziecka jest wykonywana na podstawie umowy o świadczenie usług. Umowę zawiera się na okres co najmniej 5 lat, jeżeli umowę zawierają małżonkowie, wynagrodzenie przysługuje małżonkowi wskazanemu w umowie.

W rodzinnym domu dziecka jednocześnie może przebywać nie więcej niż 8 dzieci (wyjątek

może stanowić umieszczanie w rodzinie rodzeństwa).

Ustawa ściśle określa warunki, jakie musi spełniać osoba kandydująca do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Niezbędne jest także ukończenie przez kandydatów odpowiedniego szkolenia oraz otrzymania zaświadczenia kwalifikacyjnego zawierającego potwierdzenie ukończenia szkolenia oraz spełnienia określonych w ustawie warunków.

Na terenie powiatu kamieńskiego w latach 2020 – 2022 funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe.

Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022.

	2020	2021	2022
Rodziny zastępcze	44	46	52
Dzieci umieszczane w rodzinach zastępczych	62	64	69

W latach 2020 – 2022 liczba rodzin zastępczych oraz dzieci, które były w nich umieszczane pozostaje na zbliżonym poziomie. Najwięcej rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione (dziadkowie, rodzeństwo).

Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 z podziałem na rodzaj rodziny.

	2020	2021	2022
Spokrewnione	30	33	38
Niezawodowe	14	13	14
Zawodowe	1	1	0

Tabela 6. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 z podziałem na rodzaj rodziny.

	2020	2021	2022
Spokrewnione	42	45	49
Niezawodowe	17	19	20
Zawodowe	3	2	0

Instytucjonalna piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa następujące formy pieczy instytucjonalnej:

1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- a) typu socjalizacyjnego – zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają jego niezbędne potrzeby i podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny,

b) typu interwencyjnego – zapewniają dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej lub w przypadkach wymagających zapewnienia mu natychmiastowej opieki. Pobyt w placówce interwencyjnej nie powinien być dłuższy niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może on zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,

c) typu specjalistyczno-terapeutycznego – zapewniają opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i wymagające wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych),

d) typu rodzinnego – zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dla maksymalnie 8 dzieci (za wyjątkiem rodzeństwa), zaspokajają niezbędne potrzeby dzieci i podejmują działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin. Prowadzenie placówki można zlecić organizacji pozarządowej.

2. Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – zapewniają opiekę dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

3. Interwencyjne ośrodki preadopcyjne – zapewniają opiekę dzieciom, które wymagają specjalistycznej opieki, a nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego umieszczane są dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze prowadzone są przez samorząd powiatowy, natomiast regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne przez samorząd wojewódzki.

Powiat Kamieński prowadzi 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego i interwencyjnego:

- ✓ **Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Lubinie ul. Główna 44. 72-500 Międzyzdroje,**
- ✓ **Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Wiselce ul. Leśna 4. 72-513 Wiselka.**

Działania placówek opiekuńczo-wychowawczych obejmuje w szczególności:

- ✓ zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym okresowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej;
- ✓ podejmowanie działań zmierzających do reintegracji rodzin dzieci przebywających w placówce;
- ✓ pracę z rodziną dziecka w celu usprawnienia jej umiejętności opiekuńczo - wychowawczych;

W powiecie kamieńskim Uchwałą Nr XXI/191/2013 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 25 marca 2013 roku utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Wiselce, które zapewnia wspólną obsługę administracyjną, finansową i specjalistyczną dla dwóch funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych w Lubinie i Wiselce.

W Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych opieka pedagogiczna sprawowana jest całodobowo. Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych zatrudniona 14 wychowawców pracujących w systemie grafikowym, w tym 2 osób sprawuje funkcje wychowawcy – koordynatora. Wychowawcy organizują pracę z dziećmi, realizują zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodziną dziecka. Praca wychowawców wspomagana jest przez pedagoga, psychologa i pracownika socjalnego. Średnie miesięczne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej pokrywają pełne koszty utrzymania dziecka w placówce, tzn. są składową rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikającą z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej są ustalane przez starostę. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu kamieńskiego w latach 2020 – 2022.

Tabela 7. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022

Placówka opiekuńczo – wychowawcza	2020	2021	2022
POW w Lubinie	6 027,62 zł	7 748,76	9 532,28
POW w Wiselce	6 871,03 zł	7 523,07	8 969,68

Tabela 8. Wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.

2020	2021	2022
22	25	21

Tabela 9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 według rodzaju pieczy zastępczej.

Rodzaj pieczy zastępczej	2020	2021	2022
Rodzinna	62	64	69
Instytucjonalna	22	25	21
Razem	84	89	90

Usamodzielniani

Osoba usamodzielniana, to osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy. Pomoc na usamodzielnienie przyznawana jest w oparciu o indywidualny program usamodzielnienia, który opracowywany jest przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez dyrektora Centrum.

W 2022 roku udzielono pomocy 11 usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.

Pomoc dla usamodzielnianych:

1. pieniężna na kontynuowanie nauki,
2. w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
3. w uzyskaniu zatrudnienia,
4. na zagospodarowanie,
5. pieniężna na usamodzielnienie.

Liczba usamodzielnionych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 oraz prognoza na kolejne lata zostały zaprezentowane w poniższych tabelach.

Tabela 10. Liczba usamodzielnianych wychowanków w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.

Liczba usamodzielnianych wychowanków	2020	2021	2022
z rodzin zastępczych	12	6	3
z placówek opiekuńczo – wychowawczych	5	3	4
Razem	17	9	7

Tabela 11. Liczba osób kontynuujących naukę, pozostających w pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2018 – 2020.

Liczba osób kontynuujących naukę	2020	2021	2022
w rodzinach zastępczych	10	3	3
w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	3	3	3
Razem	13	6	6

Tabela 12. Prognoza usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.

Prognoza usamodzielnianych wychowanków	2020	2021	2022
w rodzinach zastępczych	12	3	4
w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	7	8	6
Razem	19	11	10

III.3. Realizacja zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji społecznej PCPR prowadzi działania w zakresie:

- ✓ finansowania kosztów działalności i nadzoru nad Warsztatami Terapii Zajęciowej – WTZ w Kamieniu Pomorskim i WTZ w Wolinie,
- ✓ dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych – w ramach tego zadania pomoc finansową otrzymują zarówno osoby niepełnosprawne: dorosłe, dzieci i młodzież niepełnosprawna, ale także opiekunowie pod warunkiem, iż wyjazd opiekuna jest uzasadniony przez lekarza,
- ✓ dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - z dofinansowań w ramach tego zadania mogą skorzystać zarówno indywidualne osoby niepełnosprawne ale także osoby prawne – organizacje społeczne prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ✓ dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – ze środków przeznaczonych na realizację tego zadania mogą korzystać organizacje społeczne działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ✓ dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w ramach indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych,
- ✓ dofinansowania w ramach programu „Aktywny Samorząd”- środki w ramach tego zadania służą zmniejszeniu barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

Program „Aktywny Samorząd”

Program *Aktywny samorząd* powstał w celu ulepszenia modelu polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnością. Działania, które program przewiduje uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Samorządom dają możliwość aktywnego włączenia się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnością. Przewidziane formy wsparcia w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością.

Celem głównym programu *Aktywny samorząd* jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym oraz dostępie do edukacji. Program składa się z dwóch modułów, z których Moduł I oraz Moduł II jest realizowany przez samorząd powiatowy i podlega ewaluacji realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim. Poszczególne Moduły programu zakładają następujące wsparcie:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- ✓ Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- ✓ Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- ✓ Zadania: 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- ✓ Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- ✓ Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- ✓ Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- ✓ Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

- ✓ Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- ✓ Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- ✓ w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- ✓ Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także osób, które przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi.

Celem głównym programu Aktywny Samorząd jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu to:

- ✓ przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- ✓ przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- ✓ umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- ✓ poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- ✓ wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób z niepełnosprawnością, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

III.4. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych.

Zgodnie z aktualnymi wymogami ustawowymi diagnoza sytuacji społecznej, będąca elementem strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu powiatu, powinna określać zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Są to usługi:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Jak już wspomniano w części dotyczącej infrastruktury społecznej na terenie powiatu kamieńskiego część usług dla jego mieszkańców realizują podmioty ekonomii społecznej. Można wśród nich wskazać m.in.:

- **Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pomorskim.**
- **Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Wolinie**

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym. Tworzenie warunków przestrzegania wobec niepełnosprawnych intelektualnie

praw człowieka. Prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym – wspieranie rodzin upośledzonych umysłowo (Statut Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, art. 4.)

Zadania Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym obejmują w szczególności:

- rzecznictwo interesów, z wykorzystaniem m.in. instrumentu praw człowieka,
- inicjowanie rozwiązań prawnych,
- organizowanie i prowadzenie różnego rodzaju placówek, programów i usług dla niepełnosprawnych dzieci i osób dorosłych w zakresie kompleksowej, wielodyscyplinarnej rehabilitacji i terapii, edukacji, przygotowania do pracy, zatrudnienia, opieki mieszkaniowej, rekreacji oraz wspierania w samodzielności, a także pomoc ich rodzinom (m.in. przez udostępnianie informacji, poradnictwo życiowe i prawne, grupy wsparcia, krótkoterminowe zastępowanie w opiece itp.),
- współpracę z organami władzy rządowej i samorządowej w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz formułowania odpowiedniej polityki społecznej,
- szkolenia rodziców i profesjonalistów,
- działalność wydawniczą i współpracę z mediami w celu zmiany postaw społecznych.

➤ **Związek Inwalidów Wojennych RP - Zarząd Oddziału**

Zrzesza inwalidów wojennych i wojskowych, którzy byli ranni, kontuzjowani lub zostali dotknięci schorzeniami, walcząc na wszystkich frontach I i II wojny światowej, w ruchu oporu w kraju i za granicą.

➤ **Polski Związek Niewidomych. Okręg zachodniopomorski. Koło w Kamieniu Pomorskim.**

Działalność społeczno - rehabilitacyjna, poradnictwo, pomoc logistyczna, informacja, aktywizacja osób niewidomych i słabo widzących, organizacja spartakiad, wycieczek, turnusów rehabilitacyjnych, szkoleń, pokazy sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją wzroku, inne spotkania integracyjne, stała współpraca z PCPR w Kamieniu Pomorskim.

➤ **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów**

Organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów, inwalidów, uczestnictwo życiu społecznym miasta, współdziałanie z innymi organizacjami społeczno-zawodowymi w celu poprawy warunków socjalno-bytowych seniorów.

➤ **Fundacja Teatr Teatr**

Fundacja istnieje od 2014 roku swą siedzibę ma w Domysławie na Wyspie Wolin. Fundacja Teatr Teatr jest przedsiębiorstwem społecznym (od 2021r.), działającym w zakresie edukacji artystycznej i teatru społecznego.

Cele działalności:

- ✓ inicjuje powstanie i działalność grup artystycznych,
- ✓ prowadzi zajęcia edukacji artystycznej w zakresie nauki emisji głosu, gry na pianinie i gitarze dla dzieci, młodzieży, dorosłych,
- ✓ prowadzi warsztaty ceramiki,
- ✓ prowadzi animacje dla dzieci (w tym dla niepełnosprawnych),
- ✓ prowadzi, w siedzibie fundacji w Domysławie, pracownię muzyczną, plastyczną i ceramiczną.

➤ **Stowarzyszenie „SOS Dla Rodziny” poradnictwo dla osób pokrzywdzonych przestępstwem. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem i Świadkom**

➤ **„Regionalne Pogotowie Kryzysowe”**

➤ **Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Osób Wspierających Życie Wolne od Narkotyków „SZANSA”**

➤ **Kamieńskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta „OPOKA”**

Potencjał tkwi w całym sektorze pozarządowym Powiatu Kamieńskiego. Na koniec 2022 roku na terenie Powiatu Kamieńskiego zarejestrowanych było 254 organizacje pozarządowych tj.: 55 kluby sportowe, 56 stowarzyszeń zwykłych oraz 143 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (w tym 36 organizacji posiadających statut pożytku publicznego).

Główne cele i zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi określa program współpracy Powiatu Kamieńskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który jest corocznie opracowywany i przyjmowany uchwałą Rady Powiatu Kamieńskiego. Program służy zaplanowaniu obszarów współpracy i jej form oraz wybraniu priorytetów współdziałania organów samorządu oraz organizacji pozarządowych. Nadrzędnym jego celem jest dążenie do partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych dla jak najlepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Powiatu Kamieńskiego. Współpraca odbywa się w szczególności w ramach otwartych konkursów ofert. „Roczny Program Współpracy Powiatu Kamieńskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022” był realizowany przy dużej aktywności i zaangażowaniu organizacji pozarządowych, wykorzystujących do realizacji zadań publicznych środki nie finansowe. Organizacje pozarządowe są ważnym partnerem władz samorządowych stymulującym rozwój powiatu kamieńskiego, budowa partnerskich relacji pomiędzy I, a III sektorem stanowi istotny element lokalnej polityki Samorządu Powiatu Kamieńskiego. Silne organizacje pozarządowe są efektywnym partnerem w realizowaniu aktywnych polityk rynku pracy, dialogu społecznego, a także pobudzają aktywność i zaangażowanie mieszkańców. Realizacja Programu pozwoliła na kontynuację współpracy z kompetentnymi i sprawnymi organizacjami, z którymi samorząd od wielu lat realizuje wspólne zadania. Samorząd Powiatu Kamieńskiego w dalszym ciągu deklaruje chęć dalszego rozwijania współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez inicjowanie, podejmowanie i realizację. W 2022 roku Powiat Kamieński współpracował z organizacjami pozarządowymi w formie pozafinansowej oraz finansowej. Współpraca zakładała między innymi wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań, konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej podmiotów pozarządowych i wymianę poglądów dotyczących najważniejszych aspektów funkcjonowania organizacji. Należy także zwrócić uwagę na rozwój form i narzędzi ułatwiających dialog i partnerską współpracę oraz promowanie aktywności obywatelskiej. Czynna współpraca z organizacjami pozarządowymi umożliwiła skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb konkretnych grup społecznych, pozwalała również na prawidłowe diagnozowanie

problemów i potrzeb Mieszkańców Powiatu. Współpraca pozafinansowa Powiatu Kamieńskiego odbywała się w szczególności w następujących formach:

- 1) Pracownik Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim tj. pełnomocnik ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi informował organizacje pozarządowe o kierunkach planowanych działalności między innymi poprzez stronę internetową Powiatu Kamieńskiego <http://www.powiatkamieński.pl> w zakładce „Informacje – Stowarzyszenia”.
- 2) Popularyzowanie i promocja działań organizacji pozarządowych współpracujących z Powiatem przez zamieszczenie artykułów na stronie internetowej Powiatu, pomoc w opracowywaniu zaproszeń, plakatów i materiałów promocyjnych w zakresie działalności pożytku publicznego organizacji pozarządowych.
- 3) Sprawowanie patronatu Starosty Kamieńskiego nad przedsięwzięciami realizowanymi przez organizacje pozarządowe.
- 4) Odbycia indywidualnych spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych w zakresie potencjalnych źródeł finansowania i zasadach udzielania dotacji oraz o pozyskiwaniu środków finansowych z innych niż budżet gminy czy powiatu źródeł, w szczególności z funduszy strukturalnych i programów pomocowych Unii Europejskiej (informacje udzielano przede wszystkim w formie telefonicznej, mailowej oraz w trakcie spotkań bezpośrednich z zainteresowanymi organizacjami).
- 5) Pomocy w napisaniu wniosków w ramach ogłoszonego przez Koszalińską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. naboru Programu Społecznik 2022-2024.
- 6) Przeprowadzenie konsultacji projektu „Rocznego Programu Współpracy Powiatu Kamieńskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023”.
- 7) Ogłoszenie naboru na członków komisji konkursowej opiniującej oferty złożone w otwartym konkursie ofert na prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową dla mieszkańców powiatu kamieńskiego w 2023 roku. Współpraca finansowa Powiatu Kamieńskiego polegała na udzieleniu organizacjom pozarządowym dotacji z budżetu Powiatu Kamieńskiego na realizację zadań publicznych Powiatu Kamieńskiego o charakterze ponadgminnym w zakresie:
 - 1) kultury fizycznej, w tym wychowania fizycznego, sportu i rekreacji
 - 2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, a także na udzieleniu organizacji pozarządowej dotacji z budżetu państwa na realizację zadania publicznego Powiatu

Kamieńskiego o nazwie „Powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Kamieńskiego w 2023 roku”.

Konkurs na realizację zadania publicznego Powiatu Kamieńskiego o nazwie „Realizacja zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Kamieńskiego w 2023 roku”, został ogłoszony w dniu 27 października 2022 roku. Nabór ofert trwał od 27 października 2022 roku do dnia 17 listopada 2022 roku. Na realizację zadania publicznego trwającego od dnia 01 stycznia 2023 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku przeznaczono kwotę 64.020,00 złotych brutto pochodzących z budżetu państwa.

Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług na terenie powiatu wydaje się dość duża, na co wskazuje m.in. prowadzenie placówek przez organizacje pozarządowe takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej czy Środowiskowy Dom Samopomocy. Ogólnie działalność organizacji pozarządowych zwiększa dostępność mieszkańców powiatu do usług społecznych, przy czym należy mieć na uwadze, że są to organizacje zarówno mające siedzibę na terenie powiatu, jak i pochodzące z innych powiatów, natomiast realizujące zadania na rzecz mieszkańców Powiatu Kamieńskiego. Te organizacje są istotne, ponieważ mogą być cennymi partnerami w świadczeniu usług społecznych, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu.

IV. Diagnoza sytuacji społecznej – przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest oferowana dla osób i rodzin, które są w szczególnych sytuacjach, takich jak ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, przemoc domowa, handel ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, problemy z opieką i prowadzeniem gospodarstwa domowego, trudności w integracji cudzoziemców, problemy z adaptacją po zwolnieniu z więzienia, alkoholizm lub narkomania, nieoczekiwane zdarzenia lub sytuacje kryzysowe, oraz klęski żywiołowe lub ekologiczne. Wiele z tych kryteriów jest niejednoznacznych, co z jednej strony utrudnia ich interpretację, z drugiej strony pozwala na większą elastyczność w ich zastosowaniu, co może ułatwić przyznawanie świadczeń.

Dodatkowo, pomoc społeczna jest oferowana rodzinom, które nie przekraczają określonego kryterium dochodowego. W praktyce, pomoc społeczna ma na celu wspieranie tych osób i rodzin, które nie są w stanie poradzić sobie z trudnościami, jakie spotkały je w życiu. Te trudności mogą obejmować nie tylko ubóstwo, ale również wiele innych wyżej wymienionych kwestii, które uniemożliwiają samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie. Często pomoc jest przyznawana na podstawie kilku powodów równocześnie. Zgodnie z podstawowymi zasadami, pomoc społeczna powinna być dostępna dla tych osób i rodzin, które samodzielnie nie są w stanie poradzić sobie z problemami, które napotkały. Te problemy nie ograniczają się tylko do ubóstwa czy braku środków do życia, ale obejmują również szereg innych przyczyn, wcześniej wymienionych, które utrudniają jednostkom i rodzinom samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie. W praktyce, decyzja o przyznaniu pomocy często opiera się na wystąpieniu wielu czynników naraz.

Głównym celem opracowanej Strategii jest zidentyfikowanie kluczowych wyzwań w obszarze społecznym lokalnej społeczności powiatu kamieńskiego, jak również określenie ścieżek ich rozwiązania. Za główne problemy społeczne uważane są te zjawiska, które są powtarzające, postrzegane przez społeczeństwo jako niepożądane, szkodliwe lub niekorzystne, a ich wysokie nasilenie wywołuje niepokój społeczny i może prowadzić do społecznej dezorganizacji.

Na podstawie danych zebranych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu kamieńskiego, wskazano najistotniejsze problemy społeczne (zidentyfikowane na podstawie przyczyn kwalifikujących do otrzymania pomocy społecznej) które obejmują w kolejności:

- ✓ długotrwałą lub ciężką chorobę,
- ✓ bezrobocie,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ ubóstwo,
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ✓ potrzebę ochrony macierzyństwa,
- ✓ alkoholizm.

W dalszej części dokumentu omówiono każdy z tych problemów społecznych występujących na obszarze każdej z gmin powiatu kamieńskiego.

Rysunek 5. Powody udzielenia pomocy społecznej w powiecie kamieńskim w 2021 roku. Liczba rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS).

Tabela 13. Powody udzielenia pomocy społecznej w powiecie kamieńskim w 2021 roku. Liczba rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS).

Powody udzielenia pomocy społecznej	Liczba rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	542
Bezrobocie	500
Niepełnosprawność	405
Ubóstwo	363
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	152
Potrzeba ochrony macierzyństwa	105
Alkoholizm	86
Bezdomność	48
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12
Narkomania	7
Zdarzenie losowe	6
Przemoc w rodzinie	6
Sytuacja kryzysowa	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0
Sieroctwo	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	0

IV.1. Długotrwała lub ciężka choroba.

Długotrwała lub ciężka choroba jest to najważniejszym z problemów społecznych na terenie powiatu kamieńskiego, z uwzględnieniem powodów udzielenia pomocy społecznej w powiecie kamieńskim w 2021 roku oraz liczby rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi znaczące wyzwanie dla systemu pomocy społecznej. Po pierwsze, choroba tego typu może skutkować trwałym lub czasowym brakiem zdolności do pracy, co prowadzi do problemów ekonomicznych i socjalnych. Osoba chora może mieć trudności z utrzymaniem zatrudnienia, co może prowadzić do utraty dochodów i braku samodzielności finansowej. Ponadto, ciężka choroba często wymaga intensywnej opieki medycznej i terapeutycznej, co dodatkowo obciąża zasoby systemu pomocy społecznej. Opieka nad osobą przewlekle chorą lub cierpiącą na ciężką chorobę może również oznaczać dużą odpowiedzialność i obciążenie dla członków rodziny, którzy mogą potrzebować wsparcia w radzeniu sobie z emocjonalnym stresem i zmianami w codziennym funkcjonowaniu. System pomocy społecznej musi dostarczać różne formy wsparcia dla osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą. Obejmuje to wsparcie finansowe, takie jak zasiłki chorobowe, wsparcie terapeutyczne, a także pomoc w codziennych czynnościach, jak usługi opiekuńcze w domu. System ten musi również zapewniać pomoc psychologiczną dla osób dotkniętych chorobą oraz ich rodzin, pomagając im radzić sobie z wyzwaniami związanymi z chorobą. Wreszcie, system pomocy społecznej musi również promować i wspierać integrację społeczną osób dotkniętych ciężką chorobą. Może to obejmować wsparcie w powrocie do pracy, jeśli to możliwe, lub pomoc w znalezieniu alternatywnych form zatrudnienia lub aktywności społecznej. Oprócz wsparcia finansowego i dostarczania usług opiekuńczych, system pomocy społecznej oferuje również doradztwo w zakresie adaptacji domu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, eliminacji przeszkód funkcjonalnych, zakupu wyposażenia ortopedycznego i rehabilitacyjnego, udziału w programach rehabilitacyjnych, zdobycia statusu osoby niepełnosprawnej, zrozumienia przepisów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych, możliwości edukacji i zatrudnienia oraz działalności organizacji non-profit. Pracownicy socjalni pomagają także w zebraniu niezbędnych dokumentów, które umożliwią skierowanie i umieszczenie w placówkach opieki zdrowotnej i domach opieki społecznej. Pracownicy socjalni (zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych) przeprowadzają wywiady środowiskowe celem przyznania specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna. Długotrwała lub ciężka choroba jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia w 2021 roku

dotyczyła 542 rodzin z terenu powiatu kamieńskiego. Wnosząc z danych, najwięcej rodzin potrzebujących wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zarejestrowanych było w gminie Kamień Pomorski (186 rodzin) oraz w gminie Wolin (152 rodzin), podczas gdy najmniej – w gminie Świerzno (9 rodzin).

Tabela 14. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (długotrwała lub ciężka choroba) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	152
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	186
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	43
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	18
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	134
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	9
powiat kamieński	542

IV.2. Bezrobocie.

Drugim z najważniejszych problemów społecznych w powiecie kamieńskim, spośród wszystkich przyczyny kwalifikujących do świadczeń z pomocy społecznej (uwzględniając liczbę rodzin, które skorzystały z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej) jest bezrobocie. Statystyki prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim oraz Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim wskazują, że bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów społecznych w powiecie kamieńskim. Jest to także bardzo ważny problem jeśli uwzględnimy ilość związanych z tym problemem usług świadczonych przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Zadaniem świadczeń socjalnych, zapewnianych przez ośrodki pomocy społecznej, jest podniesienie możliwości zatrudnienia oraz minimalizowanie negatywnych konsekwencji bezrobocia dla rodzin. Usługi te są kierowane zarówno do osób aktywnych zawodowo, potrzebujących niewielkiej pomocy, jak i do osób, które nie są w stanie skutecznie wykorzystać swoich zdolności i zasobów w celu poprawy swojej sytuacji na rynku pracy. Rozbudowana indywidualna praca socjalna, w tym specjalistyczne poradnictwo, a także rosnąca współpraca z lokalną społecznością i pracodawcami, odpowiadają na rosnące potrzeby osób poszukujących pracy. Doradztwo indywidualne, prowadzone przez pracowników socjalnych, skupia się na identyfikacji i wykorzystaniu potencjału, zasobów i praw osób poszukujących pracy, a także na dostosowywaniu usług do potrzeb każdego klienta. Pracownicy ośrodków pomocy społecznej oferują bezrobotnym wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy, poradnictwo dotyczące umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, takich jak listy

motywacyjne i CV. Ośrodki pomocy społecznej utrzymują ciągłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Kamieniu Pomorskim, rozpowszechniając informacje o aktualnych ofertach pracy, kursach zawodowych, szkoleniach, stażach i dostępnych miejscach pracy. W razie potrzeby, pracownicy ośrodków pomocy społecznej kierują bezrobotnych mieszkańców gminy do doradcy zawodowego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kamieniu Pomorskim. Bezrobocie to kwestia społeczna, która często prowadzi do powstania innych problemów, takich jak nadużywanie alkoholu, przemoc domowa czy nawet bezdomność. Zazwyczaj rodziny czy osoby borykające się z bezrobociem mają niewielkie kwalifikacje zawodowe, co wiąże się z niskim poziomem wykształcenia. Ubóstwo rodzin często eskaluje konflikty i napięcia między jej członkami. Problem bezrobocia jest najważniejszym problemem społecznym występującym na terenie powiatu kamieńskiego. O skali tego problemu świadczy wysoka stopa bezrobocia w powiecie kamieńskim, która na koniec 2021 roku wynosiła aż 15,8%, podczas gdy stopa bezrobocia dla województwa zachodniopomorskiego wynosiła 7,3% a w kraju 5,8%. Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2021 r., w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kamieniu Pomorskim zarejestrowanych było 2 173 bezrobotnych, w tym 1 233 kobiety, co stanowiło 53,7% całkowitej liczby bezrobotnych. W rejestrach urzędu pracy często pozostają głównie osoby, które są bezrobotne od dłuższego czasu oraz te, które nie są zainteresowane aktywnością zawodową, ale korzystają z ubezpieczenia zdrowotnego przysługującego zarejestrowanym bezrobotnym. Mimo stopniowej redukcji liczby bezrobotnych w powiecie kamieńskim, bezrobocie nadal jest najważniejszym czynnikiem kwalifikującym do otrzymania pomocy społecznej. W 2021 roku bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia dotyczyło 500 rodzin z terenu powiatu kamieńskiego. Najwięcej z gminy Kamień Pomorski (174 rodziny) oraz z gminy Wolin (119 rodzin). Najmniej z gminy Dziwnów (12 rodziny).

Tabela 15. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (bezrobocie) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	119
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	174
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	12
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	54
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	69
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	72
powiat kamieński	500

IV.3. Niepełnosprawność.

Trzecim problemem pod względem liczby udzielonych świadczeń przez Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim, jest problem niepełnosprawności. Problem niepełnosprawności stanowi istotne wyzwanie dla systemu pomocy społecznej oraz Ośrodków Pomocy Społecznej. Osoby z niepełnosprawnościami mogą mieć ograniczone możliwości zarobkowania i uczestnictwa w społeczeństwie, co przekłada się na większą zależność od wsparcia społecznego. Ośrodki Pomocy Społecznej odgrywają kluczową rolę w dostarczaniu wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Wśród dostarczanych usług znajduje się doradztwo, pomoc finansowa, wsparcie w zakresie zatrudnienia oraz pomoc w dostosowaniu warunków życia do specyficznych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Wiele osób z niepełnosprawnościami potrzebuje pomocy w dostosowaniu swojego otoczenia, aby mogło ono sprostać ich specyficznym potrzebom. Obejmuje to zarówno adaptację mieszkań i budynków publicznych, aby były dostępne, jak i pomoc w zdobyciu niezbędnych urządzeń i sprzętu, takiego jak sprzęt ortopedyczny czy rehabilitacyjny. Dodatkowo, niepełnosprawność często wymaga dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, rehabilitacji i terapii, co również generuje dodatkowe obciążenie dla systemu pomocy społecznej. Wiele osób z niepełnosprawnościami może odczuwać izolację społeczną i stygmatyzację, co również jest kwestią, z którą Ośrodki Pomocy Społecznej muszą sobie radzić. Dlatego ważnym elementem ich pracy jest wspieranie integracji społecznej i zapewnianie równych szans dla osób niepełnosprawnych. Rola Ośrodków Pomocy Społecznej w kontekście niepełnosprawności jest zatem wielowymiarowa i obejmuje różnorodne formy wsparcia, zależne od indywidualnych potrzeb klientów.

Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa definiuje osoby niepełnosprawne jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej wymagającą niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, za którą uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych. Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających do osiągnięcia przy współudziale tych osób możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Osoby niepełnosprawne to także te które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia. Z tytułu niepełnosprawności osoby mogą ubiegać się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek stały wraz z ubezpieczeniem zdrowotnym, zasiłek celowy, zasiłek okresowy, specjalny zasiłek celowy. W 2021 roku pomocą i wsparciem z tytułu niepełnosprawności objęto 405 rodzin z terenu powiatu kamieńskiego, najwięcej z terenu gminy Kamień Pomorski (139 rodziny) oraz z gminy Wolin (114 rodziny), natomiast najmniej z terenu gminy Dziwnów (26 rodzin).

beła 16. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (niepełnosprawność) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	114
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	139
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	26

Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	41
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	38
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerźnie	47
powiat kamieński	405

IV.4. Ubóstwo.

Ubóstwo jest kolejnym – 4 z najważniejszych powodów przyznania pomocy społecznej w powiecie kamieńskim. Odsetek rodzin kwalifikujących się do świadczeń z pomocy społecznej z tego tytułu, corocznie maleje. Warta analizy jest także wysoka średnia liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, która sugeruje, że zjawisko to występuje silniej w większych rodzinach. Ubóstwo jest jednym z najbardziej kluczowych problemów, z jakimi zmagają się system pomocy społecznej. Jego wielowymiarowość i skomplikowana natura stawiają przed tym systemem szereg wyzwań i trudności. Ubóstwo może mieć charakter ekonomiczny, ale też społeczny, edukacyjny czy zdrowotny. Ubóstwo ekonomiczne polega na braku środków do zaspokojenia podstawowych potrzeb, ubóstwo społeczne to izolacja, brak dostępu do sieci wsparcia, ubóstwo edukacyjne to brak dostępu do edukacji i umiejętności, które umożliwiają znalezienie pracy, a ubóstwo zdrowotne to brak dostępu do opieki medycznej. System pomocy społecznej musi być w stanie odpowiedzieć na te różne aspekty ubóstwa, oferując wsparcie dostosowane do indywidualnych potrzeb osób dotkniętych ubóstwem. Ubóstwo często ma także charakter cykliczny i dziedziczny - osoby dorastające w ubogich rodzinach posiadają większe ryzyko pozostania w ubóstwie jako dorośli. Przerwanie tego cyklu wymaga złożonych, długoterminowych działań, które nie zawsze są możliwe w ramach krótkoterminowych programów pomocy. System pomocy społecznej musi radzić sobie z problemem identyfikacji osób i rodzin, które naprawdę potrzebują pomocy. W kontekście polskim, do opisu poziomu ubóstwa i skuteczności środków wsparcia skierowanych do najbardziej potrzebujących osób i rodzin, często używa się terminów takich jak "granica skrajnego ubóstwa" (oznaczająca stan poniżej minimum egzystencji) oraz "ustawowa granica ubóstwa" (odnosząca się do kryteriów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej). Inne kluczowe pojęcia stosowane do opisu ubóstwa obejmują "relatywną granicę ubóstwa", "subiektywną granicę ubóstwa", "minimum socjalne" oraz "ubóstwo względne". Ubóstwo jest pojęciem złożonym i wielowymiarowym, które nie jest łatwe do precyzyjnego zdefiniowania, podobnie jak wiele innych problemów społecznych. Istnieje wyraźna zależność przyczynowo – skutkowa między różnymi aspektami ubóstwa, a jego wzrostem zarówno pod względem ilości, jak

i intensywności, wynika to z wielokrotnego nakładania się tych aspektów. Ubóstwo jest często podzielone na dwie kategorie w literaturze: ubóstwo spowodowane własnymi decyzjami (zawinione) i ubóstwo, które jest wynikiem okoliczności, nad którymi jednostka nie miała kontroli (niezawinione). Ubóstwo zawinione dotyka na przykład osób uzależnionych, czy też osób długotrwale bezrobotnych. Z drugiej strony, ubóstwo niezawinione dotyka grup, takich jak emeryci, renciści, osoby z rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych. Inny sposób klasyfikacji ubóstwa odwołuje się do jego indywidualnego lub społecznego pochodzenia, oddzielając się od oceniania, czy ubóstwo jest zawinione, czy nie. Indywidualne ubóstwo jest często wynikiem specyficznych sytuacji życiowych, takich jak posiadanie dużej rodziny, uzależnienie (narkomania lub alkoholizm), niepełnosprawność (fizyczna, psychiczna lub intelektualna), samotność (zwłaszcza wśród emerytów i rencistów z niskim dochodem), wychowanie w niekompletnych lub rozbitych rodzinach, niskie wykształcenie prowadzące do bezrobocia, przewlekłe choroby, a także inne trudne doświadczenia (np. śmierć bliskiej osoby) które utrudniają aktywne i zdrowe funkcjonowanie. W 2021 roku ubóstwo jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyło 363 rodzin z terenu powiatu kamieńskiego. Z tego tytułu najwięcej rodzin kwalifikowało się do świadczeń z pomocy społecznej z terenu gminy Kamień Pomorski (169 rodzin) oraz z terenu gminy Międzyzdroje (60 rodzin), natomiast najmniej z terenu gminy Dziwnów (11 rodzin).

Tabela 17. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (ubóstwo) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	53
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	169
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	11
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	45
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	60
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerźnie	25
powiat kamieński	363

IV.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to kolejny z istotnych problemów społecznych w powiecie kamieńskim, z którym zmagają się wiele rodzin. Uwzględniając liczbę rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej

funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, problem ten stanowi 5 z najważniejszych problemów społecznych. To zjawisko może być spowodowane różnymi czynnikami, takimi jak brak odpowiednich umiejętności, brak odpowiedniego wsparcia społecznego, choroba, niepełnosprawność, nadmierne obciążenie pracą czy stresem, a także problemy z uzależnieniem. Bezradność wychowawczą i opiekuńczą, rozumieć można, jako poczucie braku sprawczości w sytuacjach wychowawczo – opiekuńczych. Ta forma bezradności pojawia się, gdy rodziny nie mają dostatecznej ilości osobistych czy rodzinnych zasobów, aby podołać wyzwaniom dnia codziennego. Rodziny te często charakteryzują się niską elastycznością i odpornością na kryzysy. To często prowadzi do szukania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Duża część osób korzystających z usług Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu kamieńskiego stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziny niezdolne do stworzenia dzieciom podstawowych warunków bytowych i opiekuńczo- wychowawczych. Najpoważniejsze problemy niektórych rodzin wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, czyli takich, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie materialnych, psychicznych i społecznych potrzeb swoich członków. W skrajnych przypadkach niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi problemami, takimi jak:

- ✓ uzależnienia,
- ✓ przemoc domowa,
- ✓ zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ konflikty z prawem z powodu zachowań buntowniczych, agresji, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm.

W rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, rodzicom brakuje wzorców komunikacji i stworzenia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności tworzenia odpowiedniego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, a także obdarzania dzieci uwagą. Trudności opiekuńczo - wychowawcze występujące w rodzinie w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej były bardzo często powodem objęcia ich pomocą. Specyfika środowiska klientów pomocy społecznej, w którym znaczna część osób kończy edukację na poziomie szkoły podstawowej, borykającego się z problemem długotrwałego bezrobocia i związanymi z tym faktami trudnościami natury materialnej sprawia, że zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych

w tych rodzinach pojawia się dosyć często. W prawidłowym rozwoju organizuje się pomoc instytucjonalną, aby wspomóc dzieci z rodzin problemowych. Ośrodki Pomocy Społecznej wykonują zadania gminy, wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403, 535 i 818) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r., (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249; z 2023 r. poz. 535). Zadania realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej w zakresie wspierania rodziny to między innymi:

- ✓ opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- ✓ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
- ✓ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- ✓ finansowanie: podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, ponoszonych przez rodziny wspierające kosztów zadań wykonywanych przez w/w rodziny,
- ✓ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo –terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- ✓ sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej oraz - gdy jest to wymagane - w wersji papierowej,
- ✓ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Realizując powyższe obowiązki, Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kamieńskim ściśle współpracują z innymi instytucjami, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim oraz z sądami.

Asystent rodziny

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc realizowana jest poprzez działania asystenta rodzinnego, który wspiera rodziny w przewyżnianiu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Asystent pomaga rodzicom w wypełnianiu ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczę zastępczą, rolą asystenta jest działanie na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności, kierownik ośrodka pomocy społecznej przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną. Przy zlecaniu asystentowi rodziny pracy z daną rodziną, brany jest pod uwagę głównie zakres pomocy, jaki powinien zostać udzielony danej rodzinie. Z ustawy wynika ponadto, że asystent rodziny powinien swą pracę prowadzić za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny oraz pobudzać ją do aktywnego współdziałania. Praca z rodziną powinna być organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Ustawą z dnia 4 listopada 2016 o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. poz. 1860) asystentom rodziny przypisano zadanie polegające na koordynowaniu wsparcia udzielanego kobiecie w ciąży i rodzinie dziecka narodzonego w tzw. ciąży trudnej. Chodzi m.in. o poradnictwo, informacje, aby od pierwszych chwil, nawet w okresie ciąży, asystent mógł udzielać rodzinie wsparcia związanego z informacją czy np. zastępowaniem matki w załatwianiu różnych spraw, jeśli występuje z upoważnienia. Asystent rodziny jest odpowiedzialny za koordynację poradnictwa dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Rodziny wspierające

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- ✓ opiece i wychowaniu dziecka;
- ✓ prowadzeniu gospodarstwa domowego;

- ✓ kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyła w 2021 roku (152 rodziny) z terenu powiatu kamieńskiego. Najwięcej z terenu gminy Wolin (63 rodziny) oraz z gminy Kamień Pomorski (60 rodzin), najmniej z gminy Świerzno (2 rodziny).

Tabela 18. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	63
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	60
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	4
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	9
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	14
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	2
powiat kamieński	152

IV.6. Potrzeba ochrony macierzyństwa.

Rodzina jest pierwszą istotną instytucją wychowania i kształcenia jednostki. Jest ona nie tylko instytucją wychowania naturalnego, lecz spełnia podstawowe funkcje w przedszkolnym i późniejszym rozwoju osobowości człowieka. Warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka jest przede wszystkim więź uczuciowa z matką. Wprowadzenie urlopów macierzyńskich i opiekuńczych, świadczy o tym, że polityka społeczna uwzględnia wagę i znaczenie więzi uczuciowej dziecka z matką, więzi, która jest szczególnie ważna dla dziecka w ciągu pierwszych trzech, czterech lat życia. W tym okresie bowiem kształtują się podstawy jego osobowości i zdrowia psychicznego. Wśród różnych środków szczególne znaczenie przypisywać należy miejscu i roli, jakie w społecznej hierarchii wartości zajmuje macierzyństwo. Potrzeba ochrony macierzyństwa z uwagi na swoją ważność wynika z art. 71 Konstytucji RP, w którym zostało zapisane - „Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa”. Dalsze uregulowania dotyczące sytuacji matki przed i po porodzie określone zostały w dziale ósmym Kodeksu pracy „Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem”, a także w ustawie

o świadczeniach rodzinnych, gdzie szczegółowo wymieniono rodzaje pomocy, jakie przysługują matce po urodzeniu dziecka (dodatek z tytułu urodzenia dziecka i dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego). Potrzeba ochrony macierzyństwa wiąże się także z zapewnieniem odpowiedniej opieki zdrowotnej matce przed, jak i po urodzeniu dziecka. Pomoc finansowa w tym zakresie została uregulowana w ustawie o świadczeniach rodzinnych. W omawianym temacie ustawa przewiduje dwa dodatki do zasiłku rodzinnego (po spełnieniu kryterium dochodowego):

- 1) urodzenia dziecka;
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka (bez obowiązku spełnienia kryterium dochodowego).

W 2021 roku liczba rodzin, które skorzystały z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w powiecie kamieńskim wynosiła 105, najwięcej w gminie Kamień Pomorski (32 rodziny) oraz w gminie Wolin (27 rodzin), najmniej w gminie Dziwnów (6 rodzin).

Tabela 19. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (potrzeba ochrony macierzyństwa) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.

	2021 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	27
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	32
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	6
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	13
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	17
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świernie	10
powiat kamieński	105

IV.7. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania.

Ważnym problemem społecznym w powiecie kamieńskim jest zjawisko uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Obecnie spotyka się również inne typy uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży jak: uzależnienie od komputera, gier komputerowych, czy też telefonu komórkowego. Uzależnienia jest to specyficzny stan organizmu człowieka oraz zmian w zachowaniu towarzyszącym zawężaniu się wachlarza umiejętności radzenia sobie w życiu wraz z pojawiającym się przymusem pomimo negatywnych konsekwencji wcześniejszego ulegania przymusowi robienia czegoś lub myślenia o czymś. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania

danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. Wśród różnego rodzaju uzależnień występujących wśród dorosłej ludności zamieszkującej powiat kamieński, najczęstszym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Alkoholizm był powodem objęcia wsparciem w 2021 roku 86 rodzin z terenu powiatu kamieńskiego. Należy tylko wspomnieć, że dane z OPS ów nie odzwierciedlają w pełni skali tego zjawiska, które jest zdecydowanie większe z uwagi, na to, że statystyki dotyczą jedynie klientów ośrodków pomocy społecznej a nie wszystkich osób dotkniętych problemem uzależnienia. W przypadku uzależnienia od narkotyków w całym powiecie kamieńskim pomocą objęto w 2021 roku 7 rodzin.

Tabela 20. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (alkoholizm, narkomania) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021.

	2021 r.	
	Alkoholizm	Narkomania
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolinie	48	5
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim	24	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	8	0
Ośrodek Pomocy Społecznej w Golczewie	0	0
Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyzdrojach	6	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świernie	0	0
powiat kamieński	86	7

IV.8. Przemoc w rodzinie.

Kolejnym ważnym problemem społecznym, który ze względu na swoją specyfikę nie znajduje odzwierciedlenia w statystykach jest przemoc w rodzinie. Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania, co związane jest z brakiem zgłoszeń takich zjawisk. Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że: jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy, narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.) powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Niekiedy zagraża jej życiu. Przemoc domowa nie dotyczy wyłącznie rodzin ubogich lub tych rodzin, w których występuje problem uzależnień. Problem ten także występuje w powiecie kamieńskim. Na terenie każdej z gmin powiatu kamieńskiego funkcjonuje Zespół

Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, to grupa specjalistów reprezentujących różne służby i instytucje, powołana do realizacji zadań określonych w Gminnych i Miejskich Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego mają na celu:

- ✓ zatrzymanie przemocy w rodzinie,
- ✓ zapewnienie bezpieczeństwa poszczególnym członkom rodziny,
- ✓ przywrócenie godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie,
- ✓ inicjowanie interwencji wobec sprawcy przemocy – rozmowy, które pokazują skutki i konsekwencje stosowania przemocy,
- ✓ inicjowanie interwencji kryzysowej – pomoc w odzyskaniu mocy i kontroli,
- ✓ zaplanowanie działań w dalszej perspektywie, aby zmniejszyć szkody wynikających z doświadczania przemocy
- ✓ zmianę sytuacji prawnej – działania prawne podejmowane są przez klienta i instytucje.

Wymienione działania prowadzone są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. W indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie Zespół może powołać grupę roboczą- zespół specjalistów, którzy bezpośrednio współpracują z rodziną. W skład grupy roboczej mogą wchodzić kuratorzy sądowi oraz inne podmioty i specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem grup roboczych jest:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy,
- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- ✓ dokumentowanie podejmowanych działań oraz ich efektów.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu. Osoby doświadczające przemocy mają prawo bronić siebie i swojej rodziny, świadkowie mają obowiązek zgłaszania aktów przemocy instytucjom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W powiecie kamieńskim funkcjonuje 6 Zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których zadaniem jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów uczestniczących na obszarze danej gminy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem działań pomocowych Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Kamieniu Pomorskim dla ofiar przemocy w rodzinie jest możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego. Bezpłatnych porad udzielają m.in. radca prawny, psycholog oraz pedagog.

Udzielane przez specjalistów porady mają charakter indywidualnych, dyskretnych rozmów z klientem. Otoczenie ofiar przemocy wsparciem psychologicznym i pedagogicznym jest nieodzowną częścią pracy, gdyż doznawanie przemocy ze strony bliskiej osoby jest traumatyczne w skutkach, niesie ze sobą ból i cierpienie psychiczne. Związek oparty na przemocy wiąże się z ogromnym stresem i poczuciem zagrożenia, lękiem o utratę zdrowia i życia oraz nieustanną obawą o osoby będące członkami rodziny. Konsultacje psychologiczne i pedagogiczne mają na celu udzielenie wsparcia, obiektywną analizę w dążeniu do zmiany patologicznej sytuacji oraz nabywanie umiejętności radzenia sobie z trudną sytuacją rodzinną i poczuciem wstydu. Poradnictwo prawne jest również bardzo ważną formą wsparcia dla ofiar przemocy. Pomoc prawna osobom doświadczającym przemocy ma związek z mnogością spraw i działań o różnym charakterze prawnym. Prowadzone konsultacje prawne mają za zadanie poprawę sytuacji, w której znajduje się ofiara przemocy. Osoby doznające przemocy często są uzależnione ekonomicznie od sprawcy przemocy, dlatego ważne jest, aby miały łatwy i szybki dostęp do bezpłatnej pomocy.

IV.9. Problemy ludzi starszych.

Ostatnim z ważniejszych problemów społecznych w powiecie kamieńskim, które ze względu na swoją złożoność znajduje się poza statystykami są problemy ludzi starszych (seniorów). W chwili obecnej mamy do czynienia z powolnymi, choć nieuniknionymi, przemianami i przeobrażeniami struktury społeczno - demograficznej naszego kraju. Z jednej strony wydłuża się średnia długość życia, poprawia przeciętny stan zdrowia, rozwijają się możliwości medycyny. Z drugiej strony spadają wskaźniki dzietności, zmniejsza się udział pokoleń młodszych – przedprodukcyjnych, a rośnie udział pokoleń starszych – poprodukcyjnych. Obecnie kategoria wiekowa 60+ stanowi 22,9% ogółu ludności Polski. Na opisany powyżej proces starzenia się ludności nakłada się także zjawisko transformacji społeczno-gospodarczej. Na terenie powiatu kamieńskiego mieszka 25,6% osób w wieku poprodukcyjnym. Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Zwiększające się

obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Starzenie się społeczeństwa oraz problemy ludzi starszych są coraz ważniejszym problemem społecznym, który w kolejnych latach będzie przybierał na znaczeniu. W związku ze zmianami demograficznymi i procesem starzenia się społeczeństwa, konieczne będzie podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania najważniejszych problemów ludzi starszych. Starzenie jest naturalnym procesem rozwojowym i stanowi jeden ze stadiów życiowych człowieka, który nie może być ani cofnięty, ani też odwracalny. Starzenie ma ogromne znaczenie w sensie indywidualnym, społecznym, i ekonomicznym. Jeszcze niedawno starzenie postrzegane było, jako całkowita utrata zdrowia czy też niedołęstwo. Aktualnie często wysoka aktywność społeczna osób starszych, wskazuje na możliwości w zakresie dalszego kierowania własnym rozwojem. Zmiany postaw społecznych wobec starości przyczyniły się do wytyczenia nowych kierunków polityki społecznej, realizowanej wobec osób starszych. Zwłaszcza w kontekście prognoz demograficznych wskazujących, na stały procentowy wzrost osób w starszym wieku wśród populacji. Efektem tej zmiany jest przeniesienie akcentu ze sprawowania opieki nad tą grupą społeczną, na rzecz dostarczenia im takiej pomocy, która pozwoliłaby utrzymywać jak najdłużej aktywność społeczną. Podstawową ideą tak rozumianej pomocy jest wsparcie społeczne. W związku z powyższym konieczne jest podejmowanie odpowiednich działań ukierunkowanych na tą grupę społeczną. W pomoc osobom starszym, szczególnie tym wymagającym pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną włączają się Ośrodki Pomocy Społecznej. Usługi opiekuńcze oferowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, wykonywane są w miejscu zamieszkania osób samotnych, które ze względu na wiek lub choroby wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

Dla osób zdrowych, które wymagają innej pomocy np.: przy wypełnianiu dokumentów pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej świadczą pracę socjalną. Wsparciem objęte są wszystkie osoby niepełnosprawne oraz długotrwale chore.

IV.10. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminach powiatu kamieńskiego.

Poniżej przedstawiono wskaźnik deprywacji lokalnej w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku. Wskaźnik wyraża stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1 000 osób. Największy wskaźnik deprywacji lokalnej odnotowano w gminie Świerżno. Najniższe natężenie problemów społecznych występuje w gminie Golczewo.

Tabela 21. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku. (opracowanie na podstawie danych OPS).

	Wskaźnik deprywacji lokalnej
Dziwnów – gmina miejsko – wiejska	2,71%
Golczewo – gmina miejsko – wiejska	2,38%
Kamień Pomorski – gmina miejsko – wiejska	3,18%
Międzyzdroje – gmina miejsko – wiejska	3,18%
Świerzno – gmina wiejska	4,72%
Wolin – gmina miejsko – wiejska	3,19%

V. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 – część programowa.

Finalnym celem opracowania *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023-2030* jest ustalenie kluczowych rozwiązań mających na celu przezwyciężenie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie powiatu kamieńskiego. Punktem wyjścia dla wskazania poszczególnych kierunków działań była przedstawiona diagnoza, która opracowana na podstawie analizy danych zastanych obrazujących powiat kamieński, istniejące zasoby instytucjonalne oraz deficyty w zakresie pomocy społecznej. Zebrane materiały źródłowe umożliwiły identyfikację najważniejszych problemów społecznych w powiecie kamieńskim. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2023 – 2030 co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

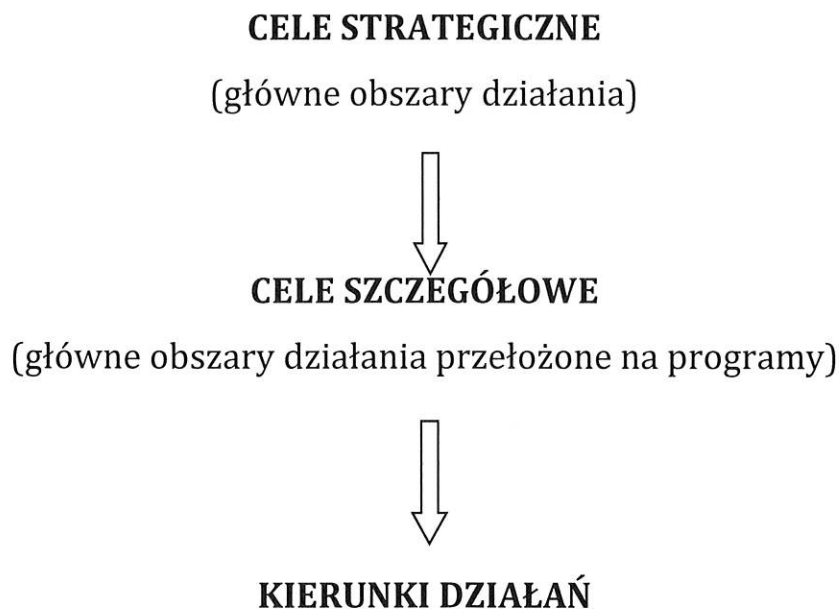
Propozycje przedstawionych działań nie powinny być traktowane jako lista zadań do wykonania, ale raczej jako inspiracja i wskazówki dotyczące kierunku, w jakim należy planować działania w celu osiągnięcia celów strategicznych. Dlatego też propozycje programów zostały przedstawione w skrócie, jako szkicowy zarys programów, które należy rozwijać i przekształcać w konkretne projekty. W celu ustalenia głównych obszarów wymagających interwencji, skorzystano z wielu źródeł: dane statystyczne oraz opinie pracowników jednostek odpowiedzialnych za realizację strategii, a także osób mających codzienny kontakt z potencjalnymi beneficjentami. Zgromadzone dane stanowiły podstawę do opracowania celów strategicznych, szczegółowych celów oraz kierunków działań.

Wybrane problemy zostały sklasyfikowane i pogrupowane w obszary tematyczne, a następnie ocenione pod względem częstości ich występowania oraz znaczenia dla sytuacji społecznej w powiecie kamieńskim. Na podstawie tej metodyki opracowano część programową *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023-2030*, w której określono priorytetowe obszary dla realizacji polityki społecznej w powiecie.

Najważniejszymi inicjatywami w obszarze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie powiatu kamieńskiego powinny być: wspieranie rodzin, przeciwdziałanie ubóstwu, uzależnieniom i przemocy domowej i wykluczeniu społecznemu, wspieranie osób niepełnosprawnych i osób starszych oraz wzmacnianie systemu pomocy społecznej i efektywności wsparcia udzielanego mieszkańcom powiatu kamieńskiego.

Ujęcie w Strategii instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, jako realizatorów poszczególnych zadań określonych w celach strategicznych nie wymagało przeprowadzenia konsultacji. Realizacja zadań została określona w regulaminach i Statutach poszczególnych jednostek.

Plan wdrażania *strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* prezentuje się następująco:

Wdrażanie *Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* opierać będzie na realizacji 5 celów strategicznych:

- I. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie kamieńskim.**
- II. Wspieranie i aktywizacja osób z niepełnosprawnością i osób starszych w powiecie kamieńskim.**
- III. Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.**
- IV. Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie kamieńskim.**
- V. Wzrost skuteczności wsparcia udzielanego mieszkańcom powiatu kamieńskiego oraz rozwijanie dialogu społecznego.**

Cel strategiczny I. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie kamieńskim.

W sytuacji, kiedy naturalna rodzina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej opieki i wychowania dla dziecka, kluczowe jest znalezienie odpowiedniej opieki zastępczej. Utworzenie rodzin zastępczych daje szansę na to, aby dzieci rozwijały się w warunkach najbardziej zbliżonych do naturalnych. Priorytetem powinno być rozwijanie form opieki zastępczej opartych na rodzinie oraz holistyczna współpraca z rodziną biologiczną, mająca na celu ostateczny powrót dziecka do domu. Ważne jest, aby mobilizować potencjalnych kandydatów do zostania rodzicami zastępczymi oraz wspierać te rodziny, które już pełnią tę rolę. Takie działania przyczynią się do umocnienia istniejącego systemu opieki nad dziećmi. Rodzice zastępczy, aby właściwie pełnić powierzoną im funkcję powinni być wspierani przez instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.

I.1. Cel szczegółowy: Rozwijanie i wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Organizowanie różnych form wsparcia dla rodzin zastępczych (szkolenia, grupy wsparcia, spotkania integracyjne lub okolicznościowe, specjalistyczne poradnictwo, udział w projektach).
- ✓ Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka i promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej.
- ✓ Wspieranie, wzmacnianie i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych.
- ✓ Wsparcie rodzin zastępczych pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wolontariuszy, rodzin pomocowych.
- ✓ Finansowanie pieczy zastępczej.
- ✓ Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.
- ✓ Podnoszenie kwalifikacji, umiejętności i rozwój działalności kadry systemu pieczy zastępczej.

I.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu profesjonalizmu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Opieka psychologicznopedagogiczna oraz wszechstronne wsparcie dla rodzin zastępczych.
- ✓ Realizacja specjalistycznych szkoleń podnoszących kompetencje rodzin zastępczych.
- ✓ Terapia dla dzieci i dorosłych.
- ✓ Pozyskiwanie wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz placówkę opiekuńczo wychowawczą.
- ✓ Umożliwienie uczestnictwa wychowankom w projektach i programach aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowywanych ze środków UE.
- ✓ Wzmocnienie procesu usamodzielnienia i kompetencji społecznych wychowanków (szkolenia, warsztaty, udział w projektach, w tym unijnych).

I.3. Cel szczegółowy: Pomoc i wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Pomoc w tworzeniu programów usamodzielnienia, monitorowanie ich realizacji i aktualizacja.
- ✓ Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz zapewnienie pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej/ pracownika socjalnego.
- ✓ Przyznawanie pomocy finansowej dla wychowanków.
- ✓ Pozyskanie i organizacja mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej opuszczających instytucję lub rodzinę.

I.4. Cel szczegółowy: Współpraca z rodziną biologiczną celem powrotu dziecka do środowiska rodzinnego w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, w tym spotkania asystentów rodzin z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

- ✓ Nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów między dziećmi w pieczy zastępczej i ich rodzicami biologicznymi.
- ✓ Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, realizacja planów pomocy dziecku i rodzinie; indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

I.5. Cel szczegółowy: Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Doskonalenie umiejętności oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników podmiotów realizujących zadania z zakresu wsparcia i pomocy systemu pieczy zastępczej poprzez szkolenia, konferencje, superwizje, seminaria.
- ✓ Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w realizacji ustawy.
- ✓ Prowadzenia wsparcia psychologicznego dla pracowników.
- ✓ Realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej.

Cel strategiczny II. Wspieranie i aktywizacja osób z niepełnosprawnością i osób starszych w powiecie kamieńskim.

W społeczności powiatu kamieńskiego obserwuje się rosnącą liczbę zarówno osób starszych, jak i osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym niezbędne jest tworzenie warunków sprzyjających integracji tych osób z lokalną społecznością, co pomoże zwiększyć ich niezależność w życiu codziennym. Takie działania przyczynią się do wyrównywania szans i niwelowania skutków wykluczenia społecznego dla tych osób oraz dla ich rodzin. Nie mniej istotne jest również zastosowanie środków, które umożliwią dzieciom niepełnosprawnym łatwiejszy dostęp do wczesnej rehabilitacji, a także wsparcie dla ich rodzin.

II.1. Cel szczegółowy: Inicjowanie działań w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dzieci z niepełnosprawnością w powiecie kamieńskim

Kierunki działań:

- ✓ Wczesna, kompleksowa profilaktyka niepełnosprawności, przygotowanie i pomoc rodzinom w rehabilitowaniu dziecka w domu oraz w świadomym, prawidłowym pielęgnowaniu dziecka.
- ✓ Poprawa jakości życia dzieci z niepełnosprawnością
- ✓ Udzielanie niezbędnej pomocy rodzicom w tworzeniu jak najlepszych warunków dla rozwoju dzieci z niepełnosprawnością.

II.2. Cel szczegółowy: Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez realizację zadań finansowanych przez PFRON oraz dostosowanie przestrzeni do ich potrzeb i oczekiwań.

Kierunki działań:

- ✓ Kontynuacja programów celowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami w powiecie kamieńskim.
- ✓ Kontynuacja działań w ramach zadań dofinansowanych ze środków PFRON.
- ✓ Wspieranie rodzin poprzez upowszechnienie i rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym: dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz opieki wytnieniowej, która jest czasową usługą opiekuńczą nad osobą niesamodzielną i stanowi formę wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych, a także usług asystenta osoby niepełnosprawnej.
- ✓ Zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnością urzędów, placówek edukacyjnych i zakładów opieki zdrowotnej poprzez likwidację barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej w powiecie kamieńskim.
- ✓ Umożliwienie osobom niepełnosprawnym (w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich) pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez rozwijanie właściwych dla nich form transportu..

II.3. Cel szczegółowy: Zapewnienie zwiększonego dostępu dla osób z niepełnosprawnością do opieki medycznej i rehabilitacji.

Kierunki działań:

- ✓ Opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.

- ✓ Podnoszenie jakości specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez systematyczne szkolenie kadr samorządowych.
- ✓ Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.
- ✓ Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.

II.4. Cel szczegółowy: Poprawa jakości i komfortu życia osób z niepełnosprawnością w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Stałe podnoszenie świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością w powiecie kamieńskim.
- ✓ Inicjowanie działań związanych z rozwojem usług opiekuńczych, także dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Zapewnianie łatwiejszego dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego, wyposażenia ortopedycznego środków pomocniczych dla osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego wspierającego osoby z niepełnosprawnością i rodzin opiekujących się nimi.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom lub opiekunom.
- ✓ Wykonywanie działań mających na celu stworzenie dogodnych warunków zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnością, w tym w warunkach pracy chronionej lub Zakładzie Aktywizacji Zawodowej itp.
- ✓ Inicjowanie i realizacja projektów oraz programów na rzecz osób z niepełnosprawnością, które są bezrobotne lub nieaktywne zawodowo.
- ✓ Stworzenie możliwości korzystania z usług specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością, w tym pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej.
- ✓ Tworzenie i organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji w tym w środowiskowym domu samopomocy.
- ✓ Tworzenie warunków do powstawania domów czasowego pobytu min. mieszkań chronionych oraz projektów modernizacji mieszkań i rewitalizacji celem lepszego dostosowania przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Podejmowanie działań przy współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier transportowych.

- ✓ Rewitalizacja przestrzeni użyteczności publicznej celem lepszego ich dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Integracja działań i inicjatyw podejmowanych przez instytucje i organizacje pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Zwiększenie partycypacji osób z niepełnosprawnością w działalności sportowej, edukacyjnej, artystycznej i kulturalnej.
- ✓ Tworzenie różnych programów integrujących ze środowiskiem osób z zaburzeniami i chorujących psychicznie.
- ✓ Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnością oraz o dostępnych formach pomocy za pomocą Internetu oraz mediów lokalnych.
- ✓ Opracowywanie i rozpropagowywanie informacji dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu kamieńskiego.
- ✓ Wspieranie grup samopomocowych na terenie powiatu kamieńskiego.

II.5. Uskutecznienie działań w ramach systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez zwiększenie aktywności i efektywności działań podmiotów i organizacji z terenu powiatu kamieńskiego .

Kierunki działań:

- ✓ Szkolenia pracowników pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu kamieńskiego.
- ✓ Integracja środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz podmiotów zajmujących się pomocą i wsparciem osób z niepełnosprawnością.

II.6. Cel szczegółowy: Doskonalenie systemu pomocy dla seniorów w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym tego wymagających przez Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu kamieńskiego .
- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.

- ✓ Zwiększenie możliwości korzystania z usług opiekuńczych przez osoby starsze w miejscu zamieszkania.
- ✓ Podjęcie działań umożliwiających wdrożenie innowacyjnych form opieki i pomocy w miejscu zamieszkania jak min. projekt systemu teleopieki, „obiadów na kółkach”, domowej opieki medycznej i rehabilitacyjnej.
- ✓ Realizacja programu „Opieka na odległość” – sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- ✓ Inicjowanie działań skierowanych do osób samotnych, zarówno tych, które korzystają z usług opiekuńczych jak i tych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybszej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.
- ✓ Promowanie i wspieranie wolontariatu, będącego formą integracji społecznej dla osób starszych.
- ✓ Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów.
- ✓ Podejmowanie współpracy z samorządami gminnymi, organizacjami pozarządowymi i kościelnymi działającymi na rzecz osób starszych w celu kreowania polityki senioralnej w powiecie kamieńskim.
- ✓ Doksztalcanie kadr pomocy społecznej, pracowników instytucji i wolontariuszy w zakresie wspierania osób starszych.

Cel strategiczny III: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.

Ubóstwo jest jednym z kluczowych problemów, z którym system pomocy społecznej musi się zmierzyć. W kontekście powiatu kamieńskiego, gdzie widoczne są nierówności ekonomiczne i społeczne, problem ten staje się jeszcze bardziej wyraźny. Ubóstwo jest jedną z najczęstszych przyczyn kwalifikujących do świadczeń z pomocy społecznej przyznawanymi przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie kamieńskim. W związku z powyższym

konieczne jest podjęcie określonych działań mających na celu minimalizowanie skali zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim. System pomocy społecznej musi działać proaktywnie, aby zmniejszyć ryzyko ubóstwa poprzez wspieranie dostępu do edukacji, zatrudnienia i odpowiednich warunków mieszkaniowych. Musi również dostarczać wsparcie tym, którzy już doświadczają ubóstwa, poprzez świadczenia finansowe, pomoc materialną, usługi doradcze czy interwencje w zakresie zdrowia. Jednym z kluczowych wyzwań jest identyfikacja i dotarcie do osób i grup najbardziej narażonych na ubóstwo, takich jak osoby starsze, osoby niepełnosprawne, bezrobotne czy rodziny wielodzietne. Ponadto, ze względu na złożoną naturę ubóstwa, wymaga to interdyscyplinarnego podejścia, które integruje różne dziedziny usług społecznych - od opieki zdrowotnej, przez edukację, po mieszkalnictwo. Należy również pamiętać, że walka z ubóstwem jest długoterminowym procesem, który wymaga ciągłego monitorowania, ewaluacji i dostosowywania strategii i działań, aby były jak najbardziej skuteczne.

III.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej niezbędnej do zapewnienia właściwej egzystencji skierowanej do osób dotkniętych problemem ubóstwa.
- ✓ Zwiększenie środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa.
- ✓ Mobilizowanie i motywowanie do aktywności społecznej i zawodowej.
- ✓ Organizowanie akcji społecznych oraz szersze włączenie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń do działań ukierunkowanych na pozyskiwanie i przekazywanie osobom potrzebującym żywności, odzieży, środków czystości oraz artykułów gospodarstwa domowego.
- ✓ Wspieranie i pomoc w tworzeniu wolontariatu, jako formy pomocy zogniskowanej na rzecz osób potrzebujących.
- ✓ Tworzenie i wspieranie grup samopomocowych zogniskowanych wokół osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.
- ✓ Umożliwianie większej dostępności do fachowej i rzetelnej pomocy: medycznej, prawnej, doradczej dla osób zagrożonych ubóstwem.

- ✓ Aktywniejsze włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie powiatu kamieńskiego do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska ubóstwa na terenie powiatu.

III.2. Cel szczegółowy: Koordynowanie działań w ramach systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Cykliczne analizowanie i monitorowanie przyczyn ubóstwa, w celu minimalizowania tego zjawiska.
- ✓ Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.
- ✓ Propagowanie wśród osób ubogich, dotkniętych problemem uzależnień, alternatywnych sposobów życia.
- ✓ Propagowanie i uczenie postaw aktywnych i przedsiębiorczości wśród osób ubogich.
- ✓ Stworzenie centrum informacji o organizacjach i instytucjach świadczących pomoc osobom i rodzinom dotkniętym ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem i przemocą w powiecie kamieńskim.
- ✓ Tworzenie mieszkań socjalnych oraz chronionych w powiecie kamieńskim.
- ✓ Współpraca z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i samorządem lokalnym na rzecz ograniczenia zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.
- ✓ Stała współpraca z instytucjami publicznymi takimi jak: ośrodki pomocy społecznej, szkoły, biblioteki, instytucje kultury, Urzędy Miasta i Gminy na rzecz analizowania przyczyn ubóstwa i przeciwdziałania temu zjawisku.
- ✓ Prowadzenie akcji prozdrowotnych i promowanie zdrowego trybu życia wśród mieszkańców powiatu kamieńskiego.
- ✓ Prowadzenie i wspieranie akcji i działań edukacyjnych, kulturalnych i sportowych na rzecz mieszkańców powiatu kamieńskiego.
- ✓ Wspieranie akcji poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców powiatu kamieńskiego.

Cel strategiczny IV: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie kamieńskim.

Na terenie powiatu kamieńskiego występują także istotne problemy społeczne, takie jak uzależnienia – w tym od alkoholu i narkotyków – oraz przemoc domowa. Te dwa zjawiska stanowią poważne zagrożenia dla dobrobytu lokalnej społeczności, wymagające szczególnej uwagi i działań ze strony systemu pomocy społecznej. Uzależnienia, zarówno od alkoholu, jak i innych substancji psychoaktywnych implikują szereg negatywnych skutków. Pomimo podejmowanych działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat ryzyka i konsekwencji uzależnień, problem ten nadal pozostaje nierozwiązany. Przemoc domowa jest innym poważnym problemem społecznym. Ta forma przemocy jest często ukrywana i niedostatecznie zgłaszana, co utrudnia dokładne określenie jej skali. Dostępne statystyki prawdopodobnie nie odzwierciedlają pełnego zakresu problemu. Te dwa problemy społeczne, zarówno uzależnienia, jak i przemoc domowa, stanowią znaczne wyzwania dla systemu pomocy społecznej. Wymagają one skoordynowanych działań na wielu płaszczyznach – od prewencji, przez interwencje, po wsparcie dla ofiar i ich rodzin.

IV.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w powiecie kamieńskim.

Kierunki działań:

- ✓ Zwiększanie dostępności do terapii uzależnień dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych w powiecie kamieńskim.
- ✓ Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych w sferze przemocy domowej.
- ✓ Zabezpieczenie niezbędnych środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na wsparcie osób i rodzin dotkniętym problemem przemocy domowej.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie powiatu kamieńskiego do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej.
- ✓ Tworzenie i realizacja programów profilaktyczno – edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla rodzin i osób stosujących przemoc domową.

- ✓ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem.
- ✓ Organizacja akcji lokalnych lub udział w ogólnokrajowych kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

IV.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Rozwijanie edukacji publicznej mającej na celu informowanie o społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutkach związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
- ✓ Promowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji.

IV.3. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Wspieranie istniejących lokalnych programów mających na celu zintensyfikowanie działań profilaktycznych kontrolnych skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe.
- ✓ Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wdrażania skutecznych programów profilaktycznych w pracy z młodzieżą.
- ✓ Wspieranie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływania profilaktyczne wobec dzieci.
- ✓ Wspieranie programów profilaktyczno – interwencyjnych zaadresowanych do dzieci i młodzieży oraz do grup ryzyka.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji pozarządowych do promowania działań z zakresu rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców powiatu kamieńskiego.

Cel strategiczny V: Wzrost skuteczności wsparcia udzielanego mieszkańcom powiatu kamieńskiego oraz rozwijanie dialogu społecznego.

Zadaniem systemu pomocy społecznej jest dostarczanie pomocy i wsparcia najbardziej narażonym na wykluczenie grupom społecznym, takim jak osoby starsze, niepełnosprawne, bezrobotne, czy borykające się z problemem ubóstwa. Wzrost skuteczności wsparcia opierać

powinien się na zidentyfikowaniu luk w obecnych usługach i strategiach, a następnie opracowanie i wdrożenie skutecznych rozwiązań, które będą lepiej służyły potrzebom tych grup. Obejmować to może różne strategie, takie jak dostosowanie programów wsparcia do indywidualnych potrzeb, integracja różnych usług społecznych, czy ciągłe monitorowanie i ocenianie skuteczności różnych działań. Jednym z etapów zmierzających do wzrostu skuteczności wsparcia i pomocy udzielanej mieszkańcom powiatu jest rozwijanie dialogu społecznego, który jest kluczowym elementem skutecznego systemu pomocy społecznej. Taki dialog powinien być prowadzony między różnymi interesariuszami, w tym między instytucjami pomocy społecznej, społecznością lokalną, grupami narażonymi na ryzyko, a także innymi organizacjami społecznymi i usługodawcami. Przez dialog społeczny, system pomocy społecznej może lepiej zrozumieć potrzeby i wyzwania społeczności, które obsługuje, a także tworzyć partnerstwa i kooperacje, które mogą pomóc w lepszym zaspokajaniu tych potrzeb. Dialog społeczny jest również kluczowym narzędziem w budowaniu zaufania i zrozumienia między systemem pomocy społecznej a społecznością lokalną.

V.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie kadr poprzez podnoszenie jakości i skuteczności.

Kierunki działań:

- ✓ Zapewnienie środków finansowych na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej.
- ✓ Realizowanie nowych instrumentów oraz programów, które sprzyjać będą podnoszeniu jakości usług, które świadczone są przez instytucje pomocy społecznej.
- ✓ Pozyskiwanie dodatkowych środków zewnętrznych na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej.
- ✓ Dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy jednostkami funkcjonującymi na terenie powiatu kamieńskiego, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i przeciwdziałania ich powstaniu.

V.2. Cel szczegółowy: Wspieranie instytucji pozarządowych oraz rozwijanie dialogu społecznego.

Kierunki działań:

- ✓ Realizowanie działań, które pozwolą na włączenie większej grupy mieszkańców powiatu kamieńskiego w działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
- ✓ Integrowanie i koordynowanie działań realizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie powiatu kamieńskiego.
- ✓ Udzielanie wsparcia merytorycznego zmierzającego do rozwój wolontariatu w powiecie kamieńskim.
- ✓ Inicjowanie działań, które wzmacniać będą dialog władz samorządowych z mieszkańcami powiatu kamieńskiego.
- ✓ Wzmacnianie i ułatwianie inicjatyw oraz kooperacji pomiędzy mieszkańcami, sektorem prywatnym, organizacjami pozarządowymi i organami samorządowymi w celu wspierania rozwoju społecznego.

V.1. Realizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023-2030.

Realizacja poszczególnych celów strategicznych, a także celów szczegółowych odbędzie się przy współdziałaniu wskazanych w poniższej części realizatorów, w określonym poniżej okresie. Wskazane zostały źródła finansowania poszczególnych celów szczegółowych oraz wskaźniki mierzące realizację celu.

Cel strategiczny I. Rozwój opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie kamieńskim.

I.1. Cel szczegółowy: Rozwijanie i wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

<u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim Samorząd powiatowy i gminny, Ośrodki Pomocy Społecznej Ośrodki Adopcyjne, szkoły, specjaliści (np. psycholog, prawnik), parafie katolickie i inne związki wyznaniowe media, wolontariusze, organizacje pozarządowe,
<u>Źródła finansowania:</u> Budżet Powiatu Budżet Gminy Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE
<u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba akcji informacyjnych o formach rodzicielstwa zastępczego.
- ✓ Liczba szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- ✓ Liczba podjętych inicjatyw i podjętych współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
- ✓ Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- ✓ Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych.

I.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu profesjonalizmu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Ośrodki Adopcyjne,
specjaliści (np. psycholog, prawnik),

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba szkoleń, konferencji, superwizji, seminarium.
- ✓ Formy wsparcia dla pracowników.

I.3. Cel szczegółowy: Pomoc i wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Ośrodki Adopcyjne,
specjaliści (np. psycholog, prawnik),
wolontariusze,
Sąd Rodzinny,
opiekunowie usamodzielnień,
rodziny zastępcze,

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba utworzonych programów usamodzielnienia,
- ✓ Liczba wypłaconych poszczególnych świadczeń dla rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej.
- ✓ Liczba mieszkań chronionych dla wychowanków.
- ✓ Liczba szkoleń, warsztatów, projektów.

I.4. Cel szczegółowy: Współpraca z rodziną biologiczną celem powrotu dziecka do środowiska rodzinnego w powiecie kamieńskim.

<p style="text-align: center;"><u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim Ośrodki Pomocy Społecznej Ośrodki Adopcyjne, specjaliści (np. psycholog, prawnik), wolontariusze, Sąd Rodzinny, opiekunowie usamodzielnień, rodziny zastępcze,</p> <p style="text-align: center;"><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Powiatu Budżet Gminy Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE</p> <p style="text-align: center;"><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2030</p>
--

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba spotkań asystentów rodzin z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.
- ✓ Liczba zorganizowanych spotkań rodzic biologiczny – dziecko
- ✓ Liczba indywidualnych rozmów z rodzinami,

I.5. Cel szczegółowy: Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Ośrodki Adopcyjne,
specjaliści (np. psycholog, prawnik),

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba szkoleń, konferencji, superwizji, seminarium.
- ✓ Formy wsparcia dla pracowników.

Cel strategiczny II. Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w powiecie kamieńskim.

II.1. Cel szczegółowy: Inicjowanie działań w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnością w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
Warsztaty Terapii Zajęciowej

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie.

II.2. Cel szczegółowy: Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez realizację zadań finansowanych przez PFRON oraz dostosowanie przestrzeni do ich potrzeb i oczekiwań.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Ośrodki Pomocy Społecznej
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Organizacje pozarządowe
Warsztaty Terapii Zajęciowej
Ośrodki zdrowia
Specjalistyczne placówki zdrowotne

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach środków PFRON.
- ✓ Liczba osób, które otrzymały pomoc – opieka wytechnieniowa.
- ✓ Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej podległych powiatowi kamieńskiemu.

II.3. Cel szczegółowy: Zapewnienie zwiększonego dostępu dla osób z niepełnosprawnością do opieki medycznej i rehabilitacji.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Ośrodki Pomocy Społecznej
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Organizacje pozarządowe
Warsztaty Terapii Zajęciowej
Ośrodki zdrowia
Specjalistyczne placówki zdrowotne
wolontariusze,
organizacje pozarządowe

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.
- ✓ Liczba wolontariuszy,

II.4. Cel szczegółowy: Poprawa jakości i komfortu życia osób z niepełnosprawnością w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Ośrodki Pomocy Społecznej
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Warsztaty Terapii Zajęciowej
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Organizacje pozarządowe
Spółdzielnie socjalne inne organizacje pozarządowe
Ośrodki zdrowia
Specjalistyczne placówki zdrowotne

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba akcji społecznych.
- ✓ Liczba materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba podjętych inicjatyw.
- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba osób korzystających z dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w związku z indywidualnymi potrzebami.
- ✓ Liczba usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych.
- ✓ Liczba asystentów osoby niepełnosprawnej.
- ✓ Liczba stworzonych form integracji i wsparcia.
- ✓ Liczba mieszkań chronionych.
- ✓ Liczba zlikwidowanych barier transportowych.
- ✓ Liczba dokonanych ułatwień dla osób niepełnosprawnych w przestrzeni miejskiej.

II.5. Cel szczegółowy: Uskutecznienie działań w ramach systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez zwiększenie aktywności i efektywności działań podmiotów i organizacji z terenu powiatu kamieńskiego.

Realizatorzy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Ośrodki Pomocy Społecznej

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy

Organizacje pozarządowe

Spółdzielnie socjalne

Ośrodki zdrowia

Specjalistyczne placówki zdrowotne

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu

Budżet Gminy

Budżet Państwa

Środki zewnętrzne

Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba szkoleń.
- ✓ Liczba uczestników szkoleń.

II.6. Cel szczegółowy: Doskonalenie systemu pomocy dla seniorów w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Organizacje pozarządowe
Spółdzielnie socjalne
Ośrodki zdrowia
Specjalistyczne placówki zdrowotne

Źródła finansowania:
Budżet Powiatu.
Budżet Gminy.
Budżet Państwa.
Środki zewnętrzne.
Fundusze UE.

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba seniorów korzystających z pomocy OPSów.
- ✓ Liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych.
- ✓ Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba podejmowanych inicjatyw i działań.
- ✓ Liczba wolontariuszy.
- ✓ Liczba materiałów informacyjnych.
- ✓ Liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych.
- ✓ Liczba spotkań integracyjno-towarzyskich, przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu Seniorów.
- ✓ Liczba zajęć i warsztatów w Dziennych Domach Seniora.
- ✓ Liczba organizacji współpracujących.
- ✓ Liczba szkoleń.

- ✓ Liczba warsztatów.

Cel strategiczny III: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.

III.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w powiecie kamieńskim.

<p><u>Realizatorzy</u></p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Polski Czerwony Krzyż</p> <p>Bank Żywności</p> <p>Caritas</p> <p>Szkoły</p> <p>Ośrodki Zdrowia</p> <p><u>Źródła finansowania:</u></p> <p>Budżet Powiatu</p> <p>Budżet Gminy</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p> <p>Fundusze UE</p> <p><u>Czas realizacji:</u></p> <p>Praca ciągła 2023-2030</p>
--

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba rodzin objętych wsparciem.
- ✓ Poziom zaspokojenia potrzeb do wysokości kryteriów ustawowych (liczba specjalnych zasiłków, liczba świadczeń niezależne od dochodów).
- ✓ Niezaspokojone potrzeby – liczba decyzji odmownych.
- ✓ Liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych.
- ✓ Liczba przygotowanych i wydanych posiłków.
- ✓ Liczba wydanych paczek żywnościowych.
- ✓ Liczba grup samopomocowych.
- ✓ Liczba wolontariuszy.

III.2. Cel szczegółowy: Koordynowanie działań w ramach systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w powiecie kamieńskim.

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Organizacje pozarządowe
Polski Czerwony Krzyż
Bank Żywności
Caritas
Szkoły
Ośrodki Zdrowia

Źródła finansowania:
Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Poziom zaspokojenia potrzeb do wysokości kryteriów ustawowych (liczba specjalnych zasiłków, liczba świadczeń niezależne od dochodów).
- ✓ Niezaspokojone potrzeby – liczba decyzji odmownych.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba przygotowanych i wydanych posiłków.

Cel strategiczny IV: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz zjawisku wykluczenia społecznego w powiecie kamieńskim.

IV.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w powiecie kamieńskim.

<u>Realizatorzy</u>
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim
Ośrodki Pomocy Społecznej
Gminne i Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przemocy w Rodzinie/ domowej
Organizacje pozarządowe
Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy
Ośrodki Zdrowia
Organizacje pozarządowe
Policja
<u>Źródła finansowania:</u>
Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE
<u>Czas realizacji:</u>
Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu.
- ✓ Liczba osób objętych pomocą - Grup Roboczych/ grup diagnostyczno - pomocowych
- ✓ Liczba interwencji w związku z przemocą.
- ✓ Liczba osób korzystających z terapii.
- ✓ Liczba podmiotów udzielających wsparcia.
- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej / rodzinnej.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji, kampanii.

IV.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Realizatorzy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Ośrodki Pomocy Społecznej

Placówki oświatowe

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Gminne i Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych

Organizacje pozarządowe

Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy

Ośrodki Zdrowia

Organizacje pozarządowe

Policja

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu

Budżet Gminy

Budżet Państwa

Środki zewnętrzne

Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób objętych pomocą - Grup Roboczych/ grup diagnostyczno - pomocowych
- ✓ Liczba osób korzystających z terapii.
- ✓ Liczba podmiotów udzielających wsparcia.
- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy z tytułu uzależnień.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz przeciwdziałania problemów uzależnień.
- ✓ Wysokość środków wydatkowanych na przeciwdziałanie problemem uzależnień.
- ✓ Liczba spotkań.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji, kampanii.

IV.3. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności w zapobieganiu używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

<u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim Ośrodki Pomocy Społecznej Placówki oświatowe Poradnie psychologiczno-pedagogiczne Gminne i Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Organizacje pozarządowe Urzędy Miejskie i Urzędy Gminy Ośrodki Zdrowia Organizacje pozarządowe Policja
<u>Źródła finansowania:</u> Budżet Powiatu Budżet Gminy Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE
<u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy z tytułu uzależnień.
- ✓ Wysokość środków wydatkowanych na przeciwdziałanie problemem uzależnień.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz przeciwdziałania problemów uzależnień.
- ✓ Liczba spotkań.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji, kampanii.

Cel strategiczny V. Wzrost skuteczności wsparcia udzielanego mieszkańcom powiatu kamieńskiego oraz rozwijanie dialogu społecznego.

V.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie kadr poprzez podnoszenie jakości i skuteczności.

<p><u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim Samorząd powiatowy i gminny, Ośrodki Pomocy Społecznej Ośrodki Adopcyjne, szkoły, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne specjaliści (np. psycholog, prawnik), parafie, media, wolontariusze, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna</p> <p><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Powiatu Budżet Gminy Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE</p> <p><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2030</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba i rodzaj podjętych działań służących aktywizacji społecznej mieszkańców, powiatu kamieńskiego, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
- ✓ Liczba wspieranych organizacji pozarządowych i społecznych.
- ✓ Liczba spotkań przedstawicieli samorządu powiatu z mieszkańcami.

V.2. Cel szczegółowy: Wspieranie instytucji pozarządowych oraz rozwijanie dialogu społecznego.

Realizatorzy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim

Samorząd powiatowy i gminny,
Ośrodki Pomocy Społecznej
Ośrodki Adopcyjne,
szkoły,
placówki kulturalne,
jednostki sportowo-rekreacyjne
specjaliści (np. psycholog, prawnik),
parafie,
media,
wolontariusze,
organizacje pozarządowe,
społeczność lokalna

Źródła finansowania:

Budżet Powiatu
Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba szkoleń, konferencji, superwizji, seminarium.
- ✓ Formy wsparcia dla pracowników.

V.2. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu kamieńskiego.

Przebieg realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu kamieńskiego na lata 2023 - 2030* będzie regularnie oceniany pod kątem postępów w określonych priorytetach i realizacji zaplanowanych działań. Za wykonywanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, które również będzie odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania Strategii, koordynowanie powiązanych działań, oraz tworzenie i zgłaszanie propozycji zmian do wprowadzenia w Strategii. Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez coroczne składanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim sprawozdania z realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii.

Zaprojektowana strategia pozwoli na uruchamianie i implementację różnych rozwiązań, które mają na celu zwiększenie jakości życia osób i grup społecznych, które potrzebują czasowego i długotrwałego wsparcia w codziennych czynnościach i pomocy w radzeniu sobie z problemami społecznymi. Adopcja tego dokumentu umożliwi kreowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie powiatu kamieńskiego. Warto podkreślić, że efektywne wdrożenie Strategii jest możliwe tylko dzięki dobrej współpracy samorządu, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu kamieńskiego i angażujących się w realizację Strategii. Przewiduje się, że cele zostaną osiągnięte do 2030 roku. Niemniej jednak, dokument nie jest niezmienny. Można, a nawet zaleca się dostosowywanie Strategii do zmieniających się okoliczności.

Ewaluacja Strategii umożliwi analizę aktualnego stanu rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim, a także będzie instrumentem wspomagającym w podejmowaniu odpowiednich decyzji dotyczących polityki i pomocy społecznej powiatu w przyszłych latach.

V.3. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej.

W świetle uwarunkowań ustawowych strategia powinna określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie. Usługi wskazane w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zawierają się w następujących obszarach:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w sferze zadań publicznych wymienia między innymi zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej; udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działalności na rzecz

mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym; działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. W związku z uchwaleniem ustawy o ekonomii społecznej dodane zostało również zadanie w zakresie działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji.

W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

otwarty konkurs ofert,

- ✓ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ✓ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ✓ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ✓ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecanie zadań w formie:

- ✓ zlecenia usług,
- ✓ zlecenia instytucji,
- ✓ bonu na aktywność (regranting),
- ✓ kooperacyjnego rozwiązania problemów

Samorząd powiatowy od wielu lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w ramach uchwalanego corocznie Programu Współpracy Powiatu Kamieńskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem głównym Programu na 2024 rok jest budowanie partnerstwa pomiędzy Powiatem a organizacjami, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb społecznych mieszkańców oraz wzmocnieniu potencjału organizacji oraz roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Poprzez określenie i realizację tych zasad samorząd pragnie włączyć organizacje pozarządowe w system demokracji lokalnej i zwiększyć aktywność lokalnej społeczności. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się również w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego, a realizowane zadania obejmują m.in. profilaktykę zachowań ryzykownych, wspieranie rodzin i podnoszenie kompetencji wychowawczych, animowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i rodzin, a także wspieranie osób w szczególnej sytuacji, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami. W tym celu w gminach rozwijają się usługi społeczne, które świadczone są w szczególności w ramach projektów realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej we współpracy z NGO, m.in. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka Wytchnieniowa”.

Na poziomie powiatu podmioty ekonomii społecznej prowadzą m.in. Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy, planuje się zlecenie tych usług również w najbliższych latach.

V.4. Prognoza zmian społeczno – demograficznych w zakresie realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030 zagrożenia dla realizacji Strategii.

Prognoza dotycząca zmian w obszarach objętych Strategią zawiera dane na temat potrzeb, problemów i zasobów powiatu kamieńskiego, które pochodzą z diagnozy sytuacji społecznej i odnoszą się do okresu realizacji strategii, czyli lat 2023 – 2030. Działania podejmowane w ramach Strategii są ściśle powiązane z prowadzoną polityką społeczną na rzecz mieszkańców powiatu. Szczególnie skupiają się na osobach z grup narażonych na marginalizację społeczną. Kluczowe w tym kontekście jest analizowanie danych statystycznych GUS, a także danych generowanych przez jednostki takie jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, czy Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim. Badanie tych danych umożliwia obserwację zmian ilościowych oraz określonych trendów w strukturze wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną, a także w sytuacji społeczno-demograficznej.

Prognoza demograficzna – starzenie społeczeństwa powiatu kamieńskiego.

Jednym z kluczowych problemów demograficznych w powiecie kamieńskim jest proces starzenia się populacji oraz ciągły wzrost liczby osób w wieku emerytalnym. Omawiany proces demograficzny został dokładnie omówiony w punktach II.1, II.2 oraz IV.9 niniejszej Strategii. Z uwagi na swoje specyficzne warunki, powiat kamieński w nadchodzących latach będzie charakteryzował się ujemnym saldem naturalnym, co skutkować będzie stopniowym zmniejszaniem się liczby mieszkańców. Ponadto zmiany w strukturze demograficznej populacji, spowodowane procesem starzenia się społeczeństwa, będą w przyszłości prowadziły do większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać coraz większą grupę osób w wieku emerytalnym. Przydatnym wskaźnikiem demograficznym określającym przyszłe trendy demograficzne jest wskaźnik obciążenia demograficznego, pokazujący liczbę osób w wieku emerytalnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika sukcesywnie rośnie, osiągając w 2022 roku wartość 43,9 osób w wieku emerytalnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Coraz większe obciążenie demograficzne wiąże się z malejącym udziałem osób pracujących i wzrastającym udziałem osób w wieku emerytalnym. Aktualnie obserwujemy powolne, aczkolwiek nieuchronne, zmiany i przeobrażenia w strukturze społeczno-demograficznej naszego kraju. Z jednej strony mamy do czynienia z wydłużaniem średniej długości życia, poprawą ogólnego

stanu zdrowia i rozwojem medycyny. Z drugiej strony, wskaźniki dzietności spadają, młodsze pokolenia stanowią coraz mniejszy udział w populacji, a udział pokoleń starszych rośnie. Starzenie się społeczeństwa oraz problemy osób starszych w powiecie kamieńskim stanowią coraz ważniejsze wyzwanie społeczne, które w latach 2023 – 2030 nabierze na znaczeniu. W związku ze zmianami demograficznymi i procesem starzenia się społeczeństwa, niezbędne stanie się podjęcie efektywnych działań skierowanych na rozwiązanie najważniejszych problemów osób starszych. W kontekście powyższego, konieczne jest skierowanie odpowiednich działań na tę grupę społeczną. Informacje te są kluczowe w kontekście Strategii. Potrzeby osób starszych są różnorodne i wymagają stałego dostosowywania systemu wsparcia do możliwości i potrzeb zapewnienia odpowiednich usług, szczególnie w miejscu zamieszkania.

Problemy osób z niepełnosprawnością.

Wzrost udziału osób starszych w ogólnej populacji z pewnością przyczyni się do zwiększenia liczby osób z niepełnosprawnościami. Seniorzy są bowiem bardziej narażeni na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% osób z niepełnosprawnościami ma ponad 55 lat. Bez wątpienia, kluczowe jest zaplanowanie działań, które z jednej strony będą zmniejszały konsekwencje niepełnosprawności, na przykład poprzez systematyczne eliminowanie barier architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych i transportowych, a z drugiej strony będą ułatwiały powrót do aktywności zawodowej chociażby części osób z niepełnosprawnościami poprzez rehabilitację. Osoby z niepełnosprawnościami stanowią grupę o dużym zróżnicowaniu, co wymaga polityki indywidualnej uzależnionej od charakterystyki osób z niepełnosprawnością. Szczególne działania powinny być skierowane na osoby i rodziny o skomplikowanych, złożonych potrzebach, jak również rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi. Ze względu na rosnącą populację osób starszych, istotne jest ciągle dostosowywanie typów i zakresu usług dostarczanych na poziomie lokalnym oraz w instytucjach dziennego pobytu. Potrzeby osób starszych są zróżnicowane, konieczne jest więc monitorowanie ich stanu zdrowia, sytuacji społecznej i materialnej. Powinno promować się działania realizowane w najbliższym środowisku seniorów, aktywizując zarówno same osoby starsze, jak i osoby z ich bezpośredniego otoczenia. Wyzwaniem jest tworzenie infrastruktury placówek dziennego pobytu, które spełniałyby potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Kluczowe jest również zapewnienie wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych w ramach tzw. opieki wytechnieniowej.

Rodzina i sytuacja dziecka

W latach 2023 – 2030, prognozuje się wzrost problemów rodzin z małoletnimi dziećmi oraz problemów młodzieży. Biorąc pod uwagę sytuację rodzin mieszkających na terenie powiatu kamieńskiego, istotne jest zwrócenie uwagi na trudności związane z prawidłowym wykonywaniem zadań opiekuńczo-wychowawczych. Kluczowe jest wsparcie rodzin, które zmagają się z problemami w zakresie opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie tych, w których istnieje ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Niezbędne jest podniesienie standardów pracy i umiejętności personelu socjalnego. Specjalna uwaga powinna być poświęcona dzieciom i młodzieży, a szczególnie rosnącym zagrożeniom związanym z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, niedostosowaniem społecznym i przestępczością. W działaniach samorządu ważne powinny być inicjatywy mające na celu stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Celem podjętych działań powinno być wsparcie dziecka i rodziny w ich lokalnym środowisku. W przypadku konieczności odizolowania dziecka od naturalnej rodziny, priorytetem powinny być rodzinne formy pieczy zastępczej, a jedynie w przypadku, gdy te okażą się niewystarczające, formy instytucjonalnej pieczy zastępczej. Istotne jest podejmowanie działań skierowanych do młodzieży stojącej na progu samodzielności, aby jak najlepiej przygotować ich do dorosłego życia. Z jednej strony powinno to obejmować dostęp do specjalistycznego wsparcia, a z drugiej strony powinno zwiększyć dostępność mieszkań, w tym mieszkań chronionych.

Problem przemocy w rodzinie

Znaczącym problemem w latach obowiązywania *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* będzie zjawisko związane z przemocą w rodzinie /domową. Ważne jest dalsze aktywne prowadzenie działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie/ domowej. Należy zwrócić uwagę na większe motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Wykluczenie społeczne

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kamieniu Pomorskim wynika, że w powiecie kamieńskim sukcesywnie spada stopa bezrobocia. Przewiduje się, że w nadchodzących latach nastąpi zmniejszenie stopy bezrobocia. Działania skierowane na aktywizację zawodową powinny skupić się na osobach bezrobotnych z grup narażonych na wykluczenie społeczne, szczególnie tych, którzy są długotrwale bezrobotni. Osoby długotrwale bezrobotne to przede wszystkim osoby z niskim poziomem wykształcenia, kobiety oraz osoby niepełnosprawne.

Warto zauważyć, że bezrobocie prowadzi do pogorszenia warunków życia rodziny, takich jak ubóstwo, problemy z opieką i wychowaniem, przemoc domową, uzależnienia. Istnieje również ryzyko, że dzieci mogą przyjmować negatywne wzorce bierności zawodowej. Działania powinny skupiać się na środkach aktywnej integracji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej tych osób. Przewiduje się wzrost problemów społecznych wśród osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Można zidentyfikować następujące grupy znajdujące się w trudnej sytuacji: osoby bezdomne, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, szczególnie osoby z problemem alkoholowym, osoby będące ofiarami przemocy. Integracja tych grup wymaga implementacji przemyślanych, kompleksowych programów aktywnej integracji, które będą uwzględniały specyfikę członków każdej z tych grup.

V.5. Ramy finansowe Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.

Skuteczność wyznaczonych działań zależy, zarówno od środków finansowych posiadanych przez powiat kamieński, jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Dobrze opracowana Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie. Jako uzupełnienie środków powiatowych należy zwrócić uwagę na współpracę powiatu kamieńskiego z partnerami społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, które często mają większe możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe. Jak wykazano powyżej istnieje wiele możliwych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii, należy jednak domniemywać, że większość projektów społecznych będzie realizowana z budżetu powiatu kamieńskiego, na który składają się środki własne oraz budżetu państwa na wsparcie zadań własnych powiatu, realizację zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego oraz projektów i programów. W związku z powyższym budżet powiatu kamieńskiego stanowi główne i najważniejsze źródło finansowania *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030*.

Ramy finansowe *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030* określają szacunkowy limit środków, które powiat zamierza przeznaczyć na realizację zadań. Ramy finansowe zawarte w budżecie powiatu będą aktualizowane w oparciu o dostępne środki budżetu. Prognoza uwzględnia także ryzyka

finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację. Przedstawione ramy finansowe zawarte w tabeli obliczono na podstawie poniesionych wydatków w 2022 roku i planie finansowym na rok 2023, przy czym suma wydatków w kolejnych latach została obliczona na podstawie wskaźnika wzrostu 2,5%.

Ponadto przewiduje się możliwość pozyskiwanych środków zewnętrznych (np. funduszy krajowych, Unii Europejskiej) przy czym możliwość zewnętrznego wsparcia zależeć będzie od następujących czynników:

- ✓ wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- ✓ zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- ✓ potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- ✓ zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla powiatu kamieńskiego w sferze społecznej.

Zaplanowane środki finansowe na realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia, polityki społecznej oraz pomocy społecznej w latach 2023 – 2030 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 22. Ramy finansowe Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.

Rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczne (dział 852-853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział (855)	Ogółem
2022	395 633,65	7 234 495,65	5 565 546,77	4 275 207,80	17 470 883,87
2023	189 000,00	8 851 649,00	6 240 686,00	5 404 609,00	20 685 944,00
PROGNOZA					
2024	201 474,00	10 135 857,00	6 652 571,28	5 761 313,19	22 751 215,47
2025	209 734,43	10 551 427,14	6 925 326,70	5 997 527,03	23 684 015,30
2026	216 236,20	10 878 521,38	7 140 011,83	6 183 450,37	24 418 219,78
2027	221 642,11	11 150 484,41	7 318 512,12	6 338 036,63	25 028 675,27
2028	227 183,16	11 429 246,52	7 501 474,92	6 496 487,55	25 654 392,15
2029	232 862,74	11 714 977,69	7 689 011,80	6 658 899,74	26 295 751,96
2030	238 684,31	12 007 852,13	7 881 237,09	6 825 372,23	26 953 145,76

Zawarte powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji weryfikowane i korygowane w ramach corocznie uchwalanego budżetu Powiatu oraz potwierdzane zapisami w wieloletnich prognozach finansowych oraz uchwałach budżetowych na kolejne lata.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Mapa powiatu kamieńskiego.	26
Rysunek 2. Liczba mieszkańców powiatu kamieńskiego w latach 2016 – 2021 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)	27
Rysunek 3. Przyrost naturalny w powiecie kamieńskim w latach 2011 – 2021. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)	29
Rysunek 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w powiecie kamieńskim w latach 2011-2021. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	29
Rysunek 5. Powody udzielenia pomocy społecznej w powiecie kamieńskim w 2021 roku. Liczba rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS).....	80

Spis tabel:

Tabela 1. Charakterystyka demograficzna gmin powiatu kamieńskiego na koniec 2021 roku. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego).....	27
Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016 – 2021. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)	28
Tabela 3. Ludność powiatu kamieńskiego, województwa dolnośląskiego oraz Polski według kategorii (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego)	28
Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022.	67
Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 z podziałem na rodzaj rodziny.	67
Tabela 6. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 z podziałem na rodzaj rodziny.	67
Tabela 7. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022	69
Tabela 8. Wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.	70
Tabela 9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022 według rodzaju pieczy zastępczej.	70
Tabela 10. Liczba usamodzielnianych wychowanków w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.	70
Tabela 11. Liczba osób kontynuujących naukę, pozostających w pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2018 – 2020.	71

Tabela 12. Prognoza usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w powiecie kamieńskim w latach 2020 – 2022.	71
Tabela 13. Powody udzielenia pomocy społecznej w powiecie kamieńskim w 2021 roku. Liczba rodzin, którym ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu kamieńskiego udzieliły pomocy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS).	81
Tabela 14. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (długotrwała lub ciężka choroba) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	83
Tabela 15. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (bezrobocie) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	84
Tabela 16. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (niepełnosprawność) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	86
Tabela 17. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (ubóstwo) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	88
Tabela 18. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	92
Tabela 19. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (potrzeba ochrony macierzyństwa) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku.	93
Tabela 20. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej (alkoholizm, narkomania) – liczba rodzin w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego w 2021.	94
Tabela 21. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 roku. (opracowanie na podstawie danych OPS).	98
Tabela 22. Ramy finansowe Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kamieńskim na lata 2023 – 2030.	137